

مس. قاراقوش

ا ا
ا ا

پاره پاره

مجموعی از اشعار موجود در زبان
آذربایجانی، همراهِ وِ بیت‌های محلی
(«بایاتی»ها)

بیر نئچه سوز

۱- من باشاردیقجا اللشمیشم کی ساحلی - سوللی
بیر کتاب آذربایجان دیلینده اولان شعرلردن دوغرو لدام .
آمادییه بیللمرم کی بوایشی دوز - عمللی یئرینه یئتیرمیشم .
اوندان او تور کی هله چوخ شاعرلر وار کی ال چاتماماغا
گوره اولارین شعرلریندن بو کتابدا یوخدی .

۲- اللشمیشم کی کتاب عقله باتان سوز قانديران
بیر رسم خطنن یازیلسین ایندی هاراجان باشارمیشام اونى
دا سیز یاخشی دییه بیلر سوز .

۳- قاباقجان فکریمده یوخودی کی بایاتی لاریدا بو کتابدا یازام. أما سوراحئیف سیلندیم و اؤز-اؤزومه دئدیم هاردان بئله بیر اوره گه یاتان دادلی-دوزلی ساده شعر تاپاجاقسان؟ اونا گؤره بایاتی لاریدا بوردا یازدیم. گرك بیلماق کی بولارین چوخی تبریزده دیپلین بایاتی لاردیلار. او بیرسی آذربایجان شهر لرینده ده آیری بیر بایاتی لار واردی کی هله لیقدن ائلیه بیلمه دیم بوردا یازام. بوایش سورالاردا اول بیلر.

۴- ایه کتابی اوخویوب بگندوز وئرون تانیشلاروزدا

اوخوسونلار.

مین یاشایین

تبریز- ص. قارانقوش

سخنی چند

۱- کوششم بر این بوده است که مجموعی مناسب از اشعار موجود در زبان آذربایجان ترتیب دهم. نمی توانم بگویم که در این کار توفیق یافته‌ام. زیرا، هنوز بسیاری شاعران هستند که دسترسی به شعر آنها نبود و از آنها نامی برده نشده است.

۲- کوشش کرده‌ام که کتاب رسم خط معقول و مفهومی داشته باشد. نمی توانم بگویم که تا چه اندازه موفق شده‌ام این را شما بهتر میدانید.

۳ - نخست بر آن نبودم که دو بیت‌ها (۱) را در این کتاب بیاورم . اما بعد حیفم آمد و پیش خود گفتم : از کجا می‌توان چنین شعر دلپسند ، « نمکین و بامزه » و ساده پیدا کنی ؟ پس دو بیت‌ها هم را آوردم . باید دانست که بیشتر اینها مال تبریز است . در سایر شهرهای آذربایجان هم دو بیت‌هایی هستند که در حال حاضر نتوانستم در این کتاب بیاورمشان . این کار را بعد هم می‌شود کرد .

۴ - اگر کتاب را خواندید و پسندیدید به آشنایانتان نیز بدهید بخوانندش .

دیر زید

تبریز - ص . قاراقوش

عباس صحت

قورت و قوزى

سو كئارىندە غفلتاً ناچار
بىر قوزى بىر گون اولدى قوردادوچار
قوزى قورخوب دا ياندى خىلى ملول
قورد اولار كىن سوايچمه گە مشغول
فكرى اوندايدى كىم تا پوب نەدئىن،
قوزونى بىر بهانه ايله يئىن.
دئدى : احمق قوزى مگر كورسان
منى يوخسا گوروبده سايمىرسان.
دى گوروم بىر نيچىن سواي گىردىن
نيه سر چشمه نى بولاندىردىن ؟
قورخا قورخا قوزى دئدى: عجباً،
من كى سندن دايا نىشام آشاغا .
سنى گوردىكده ائتمه رم جرئت ،
سو كئارىنه گلمهرم هئىچ وقت .

قورد آجیقلاندى سؤیلهدى : آياسار،

سنده وار جور بجور يامان حاللار.

ایل یاریمدر ایشیتیمیشم بونی من ،

دانشیرسان دالیه جا چوخ سؤزی سن .

قوزی آند ایچدی ، گلدی فریاده:

یوخ ایدیم من او وقت دنیاده .

سن بیلیرسن منیم یاشیم آزدور ،

آنادان اولدرغوم همین یازدور .

قورد جواب تاپمادی غضبلندی ،

قیشقیروب چوخ آجیقلی سسلندی:

توتالم سن او وقت اولمامیسان،

آنادان یاکی هئچ دوغولمامیسان .

وار ایمیش کی آتان - آنان اوزماں،

نه دیرسن بودوغرودور یسایالان ؟

بو یئرہ چون یئتیردی قورد سؤزینی

توتدی بیر تدی، داغیتدی او قوزونی .

اوشاق منظومه لری

۱- تنبیل

چوخ یاتما ، دور ، آتنبیل
 یاتسان اولار ایش انگل .
 گون داغلارا یایلدی ؛
 هر بیر یاتان آییلدی .
 یار یولداشین سحرلر ،
 تئز مکتبه گئدرلر
 سن چاشتادک یاتیرسان ،
 پال پالتارین آتیرسان .
 خیر و شرین قان اوغلوم !
 اؤز حالینه یان اوغلوم !
 بیر آزجا همت ائیله ،
 بیر آزجا غیرت ائیله .
 هر کیم دیلر شاد اولسون ،
 گئتسین چالیشقان اولسون .

۲ - قوشلار

قوشلار ، قوشلار ، آقوشلار !

قارانقوشلار ، آقوشلار !

چۈچۈرە ووروب هوا دە ،

گاہ يئردە ، گاہ يووادة .

قونين بو تك بوداغا

چوخ گئتمه ين اوزاغا .

آقوشلار يم گئتمه ين ،

منى غمگين ائتمه ين !

قوشلار ، نيچون گئدير سيز ،

يوخسا كى سيئر ائدير سيز ؟

قوشلار اوچدى ، اكيلدى

واى ، سسلرى كسيلدى !

بىر سس گلير اوزاقدان ،

من دينله رم باياقدان .

سؤيلر كى قيش ياويقدور

سيزين يئرلر ساويقدور .

ۋار ایستیجه اولکه لر ،
 قیشدا بیزه خوش گلر .
 صبر ائيله قوی یاز اولسون ،
 بیر قاریاغیش آزا اولسون
 سوقات گتیرر قوشلار ،
 سیزه گۆزهل ماهنیلار .

وطن

کۆنلومین محبوبی منیم :
 وطنیمدور ، وطنیمدور وطنیم!
 منی خلق ائيله میش اولجه خدا ،
 سونرا وئرمیش وطنیم نشو و نما .
 وطنیم وئردی منه نان و نمک ،
 وطنی مینجا او نوتماق نه دئمک ؟
 آنادور هر کیشی یه اؤز وطنی :
 بسله یوب سینه سی اوستنده منی .
 سوی دور کیم دولانیب قانیم اولوب
 اومنینم سؤو گیلی جانانیم اولوب .

ساخلارام گؤزلریم اوسته اونى من

اؤلهرم ، الدن اگىر گئتسه وطن .

وطنین نعمتى نسیان اولماز

ناخلفلر اونا قربان اولماز .

وطن ، اجداد مزین مدفنیدور

وطن ، اولاد مزین مسکنیدور

وطنی سؤومهین انسان اولماز

اولسا اول شخصده وجدان اولماز .

کی کی کی

سؤو گیلیم ، عشق و هوسدن داها من بیزارم

ایندی بیر باشقا دل آرامه پرستشکارم

• اور گیمده داها یوخ غنچه دوداقلار دردی .

واردور ائو دردی ، قادین دردی ، اوشاقلار دردی

بیری اکمک ، بیری باشماق ، بیری پالتاردیله بیر ،

• وئردیگی قرضی ده هر گونده طلبکار دیله بیر .

من بو حالتله ناصیل بیرده اولوم قافیہ سنج ،

گمت بیر آسوره آدام تاپ، داها وئرمه نه رنج •
 آتمیشام من هوسی، عشقی، دخی دلبری ده،
 سنی ده، شعری ده، الهامی ده، دفتر لری ده •

(د شاعر و شعرپرسی، آدلی اولان بیر منظومه دن)

حکیم علی

کتدی

نه گرمادن یئر اعضاسینه آفت نه سرمادن
هوا هر قسم گرم و سرد اولان عریان گزر کتدی •
اگر هر قسم اولان تاخیر چلیقدا عادتین پوزماز :
کئچه هشتاد ایل عمریندن، گنه ایشک.. کتدی •
قویون ساخلار همیشه بیر سوری ، عمرینده آت دادماز •
بیریم بیدر یلق چیر - بیز ، گلند شهره ، هر کتدی •
یاتار یاپدا راش اوسته . گون قباقینده ، چکر خورنا
اگر مین قیلر و قال اولسا ، او یانماز بیر نفر کتدی •
بیر سگز فدایر ، ائیران ایچر بیر مترد اوستیندن ،
پیلود نیانی دو تمار ، تندیر آشین چوخ سؤور کتدی
یارالار باشینی ، قانین یوماز ، بیر هفته گر گئچسه
سالار باشینه چدر شب ایله ، عرضه گندر کتدی •
یئمیش قسمندن عالمده سوغاندان باشقازاد بیلمز
آخر چار شنبه اولسا بیر اوغوج کیشمیش بیر کتدی •

ايسدى اليندىن شكائيت

- دى ، گۇروم بىر منە خداوندا ،
 بوبدن قورقوشومدى يا ميسدى ؟
 كوره خانە دگيل بيزيم منزل ،
 نيه لازيمەدى بو قدر ايسدى؟
 بيزيم ائو مكه ، من عرب دگيلم ؛
 عربستان دگيل بو، تفليسدى .
 شېرە . اودياغديرير ، چۆلى سوغودور
 بيلمەيمرم بو نئجه مهندسدى .
 نە بيلور كتدى پشه و جوجونى ،
 يە ، خليوب ، گۇر نئجه فسا فسدى .
 ايسدينى قيشدا وئر كى بنده لرون .
 چوخى ، عريان و عور و مفلسدى .
 بيره و ميغ - ميغا و كور ميلچك ،
 جمع اولوب ، بىر غريبه مجلسدى .
 جوجيلردول دوروب ، كتاب آراسين ،

بیری م-الا ، بیری مدرسدی .
 نه جهندن ، گوروم ، بو موزی لر ،
 گئجه گوندوز ، بیز ایله مونسدی .

دردوبلا

یارب ، بیزی قضایه دچار ائیله سن ، ائله ؛
 طاعون ، یا وبایه دچار ائیله ، ائله ،
 حاجی و کیل مخمصه سیندن قوتار بیزی !
 هر درد وهر بلایه دوچار ائیله سن ، ائله .

عمامه

گوردم گلیر عبدالعلی عمامه ، باشیندا
 گویا چیخادور ... سله سین دامه باشیندا .
 پالتاریو وانا بوندا داخی واردی شباهت :
 گویا آ پارور چشمیه بو ، جامه باشیندا .
 بولم نیه ترك ائتدی اوزی قاره کلاهی ،
 بریا ائله دی ، گور نئجه ، هنگامه باشیندا .

میرزا علی محمد

عمه

بوز بانحال ، جنك بين الملل اولده كه استانبول
يولى باغلاميشدى ، بير آروادين ديلينجان كه
چوخدانيدى اريندن خبر چيخما ميشدى ديلدى.

من بينوايه، آخير، سؤيله مهر بانيم عمه،
هاچانا كيمي پالازسيزقالاجاق مكانيم عمه؟
قوزى يئرده قورخورام من چيخاتا بوجانيم عمه:
كسيلوب امانيم عمه ، باشوا دولانيم عمه!

جى بى جان! بويئر نه يئر دور؟ بئله اهل غربت ايستر.
وطن اولمىدى يارب منه كاش بـ و شبستر!
بو خرابه گوشه سينده نه لحاف وار، نه بستر،
نه قاپى آچانيم عمه ، باشوا دولانيم عمه !

بو ولايته يغيشميش ، نه قدر كى دربدر وار،
هاميسى سفرده، يارب، نه كاغاز، نه بير خبر وار

نه بابام، نه قارداشیم وار، بو خرابه ده، نه اروار
اولا پاسبانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه!

بوشبسترا هلی، یارب، نهجه غملی گون گنجیردیر!
بویازیقلارا پیایی غم و غصه زهر ایچردیر .
اوجالاندا آه ونالم سسی عالمی کؤچوردیر .
هانی بیر یانانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

دییسن دو چایی دمنه ، من بینوایه پیئیدر .
یارام اوسته وورما یاره بی بی جان سنی پیئیدر!
سارالیب اوزرلی چایدان، وهم اول گوموش سماور،
سینیب استکانیم عمه، باشووا دولانیم عمه !

زری چرقتیم گئندن، ایشیم اولموش آه و نالش،
گنجه گوندوزائیلرم من، یولی باغلیا نه قارغیش .
باخارام اطاق ایچینده ، نه میتکه وار نه بالش .
نیه من دایانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

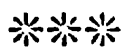
زر و زیوریم تماماً ، ساتیلیدی بیقرارم ؛
 نئجه من گئدیم حمامه ، سویونوم کی شرمسارم :
 نه قولومدا قولباغیم وار ، نه قولاقدا گوشوارم
 و نه گل خیزانم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

چای آلا نمیرام، ای عمه، کی ایچم بش آلتی فنجان
 قره چایدانا ولا کن آتیرام بیر آز قولونجان
 ایچیرم باسیر حرارت، قاشینیر صباحه دین جان .
 گیجیشیر دابانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

اون ایکی تومن اگرمن ، او بویوک قازانه وئردیم ،
 قاپینی داداش سؤ کوردی ، اون ایکی قرانه وئردیم ،
 او گوزدل قازانی ساتدیم ، کیشیه سرانه وئردیم :
 حیف اول قازانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

نولی بیرجه یول آچئیدی ، بی بی جان اریم گلئیدی!
 یاخاسین توتئیدی بوشلی ، ساچ ساققالین یولئیدی ؛

ھامی بوشلارین وئرئیدی، دانیشب، دیب، گولئیدی ؛
سیخیلاندا جانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

☆

کیشی ظن ائدیر کی ایندی، قالیب ائوده هر لباسی ،
ساتیلیبدی، عمه چوخدان، دونی، بؤر کی هم عباسی ؛
یولی دوشسه بودیاره ، اگر اولماسا پاراسی ،
نه گییهر جوانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

ایشیده اگر عموغلی ، کی بوشاتمیشام اطاقین
یله نیتدی پوللیلاردان بیرسی سویون دباغین
بی بی جان ، خدا نکرده ، یازا گروئرین طلاقین ،
نئجه من بوشانیم عمه ! باشووا دولانیم عمه !

☆☆☆

یول آچیلمادی آی عمه، قارا تئللریم آغاردی ،
من او لورسم عمه سن یاز ، کیشیه بوغملی فردی :
کی اطاقلارین دامیندا ، نه دیرک قالیب نه پردی ؛
سنی بو قرانیم عمه باشووا دولانیم عمه

قاپى ، پنجره ، آتیشقا ، هامیسی خراب اولوبدی
 کیشی ممکن اولسا گل گؤر نئجه ائو گشادا اولوبدی
 داها یوخدی دادوبستد ، بازاریم کساد اولوبدی
 قاپانیب دکانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

*☆☆

بیلیرم او بیوفانین ، یولی دوشسه بو دیاره ،
 دییه جک ساچین آغارمیش آلا جاق بیرین دوباره .
 گئجه رختخواب ایچینده ؛ ساتاشاندا اول ننگاره
 نئجه من دایانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

*☆☆

داهی بیر یاز: آی جوان مرک ، نئجه ساتمیوم دیرک من؟
 کیشی گونده آلتی جوتدوق ، چؤره گه وئره م گرك من
 نه برنج وار ، نه روغن ، اگر المیام چؤره ک من ؛
 نه ییم دایانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

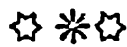
*☆☆

بی بی جان ! چؤره کچیلردن سنه چوخ شکایتیم وار

نه چيخیر سا تندیریندن ، آجی شور طاعتیم وار ،
 یئمیشم زبسکه آرپا ، اولاغا شباهتیم وار !
 بیجه یونخ پالانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

سو خار آخیری مزاره ، منی بو چۆره کچی خانه
 گئدیرم چۆره کدن اوتری ، سحری چکیر اذانه ؛
 بشی بیر فلوسه دگمز ، ساتیری بیرین قرانه ؛
 قوتولوب توانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه ؛

بی بی جان منی حلال ائت اوزومی چوویر حجازه ؛
 دولانیر باشیم آجیمدان ، دورا بیلیمیرم نمازه ؛
 گئدیر اختیاریم الدن ، منه بیر جهوئر اجازه ؛
 اولورم اوزانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

بونیدا دی ملایازسین کیشیه یئتیر کاغازی
 کی حاجی باشون ساغ اولسون ساتیلیب قیزین جهازی
 اوزی اوتانیر ولاکن گئجه لر اوخور حجازی

مامیلی ماتانیم عمه ، باشووا دولانیم عمه !

حرامی وار

قیش چیخدی عندلیبه بهارین سلامی وار.
 گولشنده بولبولین گینه چوخ احترامی وار.
 چیخما اریک آغا جینا بیهوده ، دلبریم
 یئن گل اشاغه ، نه یئتگینی واردور ، نه خامی وار.
 ای قویروغی اوزون قجله ؛ دگمه آلچایا
 آخیر ، بالا ، بونی اکه نین بیرمرامی وار.
 گئتمه گیلاس اوغور لیغینا گوندوزای دادش !
 قوش قووماغا ، همیشه ، یانیندا آدمی وار
 ماه صیام گلدی ساواشماق زمانیدور :
 آلسین گرك بو آیدا کیمین انتقامی وار.
 چای ایچمه سم ، سحر گندهرم اختیاردن
 من نیلیوم کی وار لنین اون جور طعامی وار
 دنیا به رغبت ائیلمه واعظدیر ، عجب !
 نائین عباسی ، کور کی کنیزی غلامی وار.

یوزحیلہ ایلہ خلقی سویار، زہرمار ائدر
 با اینہمہ دیرار بہشندہ مقامی وار.
 تسخیر ائدیدی ہریئری اشعاری معجزین،
 ظن ائتمہ بیرجہ شبسترده نامی وار.

ای قیز

ہرملت، ائدر کسب علوم و ہنر ای قیز!
 بیزدہ یا شادیق دہردہ مثل بقرای قیز

ترک ائندی جہانی آتان ای ماہ لطافت
 اؤر گندی نہ صنعت سنہ نہ علم کتابت
 اوندان سنہ میراث فقط قالدی جہالت
 اولدین غم ایامیلہ خونین جیگر ای قیز!

ظن ائتمہ غم و غصہ دن آزاد اولاجاقسان؛
 اقبال اوزین گولدی رہ جک، شاد اولاجاقسان؛
 نہ قاضیہ، نہ حاجیہ آرواد اولاجاقسان؛

کی کئف جکه سن قصرده، شام و سحر ای قیز!

دولتلینی دولتلی آلا؛ یوخسولی یوخسول؛

اؤرتت حاجی قیزلارینین عیبلرین پول؛

نه سنده هنر وارونه آینه، نه استول؛

نه فرش، نه سجاده، نه سیم و نه زر ای قیز!

بیر بوینی یوغون قانماز اولار ارسنه مطلق؛

لاکن، سنه یار اولماز او بی عرضه محقق؛

زیرا که اونا مرد، اوفر و مایه، او آلچاق،

آ.میش بوشاسین سن کیمی چوخ بی پدر ای قیز!

وقتی که سؤنر آتش نفسی اولعینین،

بو مرد قابر قاسین اذرتازه گلینین،

ناپدار، دییر: ای... خلال ائیله کبینین!

رحم ائیله مزهر گزسنه اونره خرای قیز!

آخیرده بوشار ملا کی کسمیشدی نکاحین ؛
 فورن قووار ائوردن سنی او پشت وپناھین ؛
 افلاکہ چیخار شام و سحر شعلہ آھین :

اول گون کی اوشاق ترپنی قارنین شیشرای قیز!

گمیدین اورا بیر جانلی ، قایتدین ایکی جانلی!
 دردین بیر ایدی، ایندی مین اولدی آ زواللی !
 « قیزلار اوخوسون اولسون عقللی و کماللی »

معجز دیبر آما سیزه ائتمز اثر ای قیز !

مسلمان عورتی

مسلمان عورتی هئیچ ایش گور، نماز:
 حرامدور چون اونا کسب و تجارت.
 الی گورسنسه ، یا اینکه جمالی،

تو کر قانون اودم تیغ شریعت .
 اولاً نماز قیز کی بیر عطارہ شاگرد؟
 ساتانماز قیز کی بیر قصاب کیمی ات؟
 آچا بیلمز کی دکان چار سوده؟
 ائده بیلمز کی بیر نجارہ خدمت؟
 • • اولارمی کی اولاً بزازه میرزا؟
 اولارمی کی ائده خلقہ طبابت؟
 اولاً بیلمز، سوای اینکهدیلنچی؟
 گؤره بیلمز بیرایش غیر ازوقاحت؟
 دہدہ اولدی پریشان اولدی دختر.
 پریشانہ کیم ائیلر استعانت؟
 یولا دوشدی دیلینچی کاروانی،
 کی باخ ای حاجی صاحب دیانت!
 ضرورت پوزدی اخلاقین فقیرین؛
 خراب اولدی تماما اول ولایت .
 گریک آزاد اولاً اوغلان کیمی قیز،
 چه در صنعت چه در فن کتابت.

قیچین اؤتسین گرك، آچسین جمالین؛
 و بالی بوینوما روز قیامت .
 کیشی باشینه مرفش سالمیوب کی،
 اونیه هر گون گؤرور، یا گؤرمور عورت؟
 جهالت پرده سین بیرت آت اوزیندن،
 بو قدری، اولما پابند جهالت!

قورخماز

گوله عاشیقدی بولبول طعنه اغیاریدن قورخماز.
 جفای خاره صبرائیلر هزار آزاردن قورخماز،
 پیشیکدن قورخماسا، عزلت گزین اولما ریوواسیندا،
 ییبر قندونبات وهئل، سیچان عطاردن قورخماز.
 قاپار بؤر کون باشیندان، ائتمسه اندیشه حاکمدن،
 سویار گوندوز گوزی خلقی، مسلمان تاریدن قورخماز.
 اوزون بیهوده یورما واعظا آز سؤیله دوزخدن ،
 باخمار نامحرمه گؤز آتشین مسماردن قورخماز.
 چؤره کچی خانه یانیندا دورار، آج بوینی، چیگکنده،

کۆتکدن قورخار اول بیچاره، نار و عار دن قورخمار.
اریک لذتلیدور. شیریندور آلمانا، دادلیدور کشیمیش
تامارزی اوغری دو ققوز مهره لی دیوار دن قوخماز
اگر سئیر ائتمه سه یولدا مسافر لر سلاحیله ،
کسر باشون حرامی سطوت قهار دن قورخماز .

آج یاتیر

تسبیحی قوی کناره اؤزون یورما شیخنا !
آلاهیین احتیاجی ندور بو عبادتسه ؟
وئر بیر چرک چؤره ک آپاریم اهل بیئتمه ،
اولسون سبب رضایت فخر رسالته .
دین قارداشین عالی محله نده آج یاتیر ،
وزرووبالی بوینوما گئتمه زیارتته !
دوروبرینده اللی نفر مستحق وار ،
زوار اولوز امامه ، باخون بیر حماقتته !
گۆز یاشی های وهوی دویورماز قارینلاری ،
اون شاهی وئر فقیره وئر هفدرم اته !

سید

سبب ندور اولامحتاج این و آن سید؟
 زراعت ائیلیمیه آچمیه دکان سید
 جهت ندور دورار منبردی بینده ذلتله؟
 چون گركال آچاخلقه بوجوان سید؟
 نه خسته دور، نه چلاق دور، نه کورد دور، نه قوجا
 گوراخ نه ایش گوره بیلمز بوپهلوان سید؟
 غیوریدی شه مردان بس هانی سنده!
 او غیرت اسدالله دن نشان سید؟
 نقدر صاحب یوزمین تومن سیدلر وار
 اولار نئجه قازانوب سنده گئت قازان سید
 سن اوز اوزون نیه بد بخت ائدیر سن ای جاهل
 علیل دور بدنون یا قوجالمیسان سید؟
 اگر چه تلخدور ازوای دن بو منظمه
 اگر قولاق وئره سن ائتمه سن زیان سید

کربلایه گیدیسن آج یاتور اهل وطنون

ای علی شیعہ سی خصمون شہمردان اومسون

اؤلورم

دایانما ساقی اماندور گتیر شراب اؤلورم.
 توقف ائبلمه بی کفش و بی جوراب اؤلورم.
 چیخیب نالی سؤ کولوب آلتی، لایخ لیوپ دا بانی
 ووروب ایاغیمه مین یاره پشنه خواب اؤلورم.
 آریق لیوب بدنی فول لاری دوشوب یانه !
 نه جان قالو بدی عبادہ نهرنک و تاب اؤلورم
 زوالی شالوارین احوالینه باخوب یانیرام
 زبس و بروب او نالاشکنجه ایگنه ساپ اؤلورم.
 دیون گؤرک ندی تکلیفیمیز بو بایر امداد ؟
 هلاک ائدر منی آخر بو اضطراب اؤلورم.
 دوشنده یادیمه حلوا ایله پیلو خرچی
 باشیم دو نور، قورور آغزیمدا کی لعاب اؤلورم.
 فدا اولوم سنه من ای پیلو آغام جانی ،

بوخسته جانیمه رحم ائیله ای کباب اولورم.
 پیشیاک کیمی اوره گیم تیتیریری گورنده اتی
 چو خات دولوب، نسیه وئر میری قصاب اولورم.
 گلنده بور جلی اوشاق یورقانی چکین باشیما
 ایشیتمه سین قولانیم حرف ناصواب، اولورم.
 بوغازیمی ائله سیخما، اماندی عزرائیل!
 ظرافت ائیلمه، یوخ دیزلریمده تاب، اولورم.
 بو قدر یوخسول ارون دانالما خانم بسدور،
 ترحم ائت منه ای همدم شباب اولورم.
 آخوندا سؤیله گله ائیلیوم وصیتمی؛
 توقف ائیلمه سین، ائیله سین شتاب اولورم،

– اوغول کئفون نئجه دور، یاخشیشان، بالا خوشسان؟
 نئجه ویوم کی دیلیم توتمیری جناب، اولورم؟
 بش آلتی گوندی، آخوند، دگویوب چؤرک دیلیمه،
 پنیردن خبریم یوخدی، ناشتاب اولورم.

- آتشقائین زہی یوخدور ، یاغان گلیر ایچری .
- وورندا باشیمہ قارسیللی شایباشاب ، اؤلورم .
- اوشاق کسون سسیزی ، ائیلیوم وصیتمی ،
- هنوز اؤلّمہ میشم وئرمیون عذاب ، اؤلورم .
- اوغول تئز اول ! دی نہ یین وار یازیم گئدیم ایشیمہ ..
- یازون جناب آخوند ، بیر کویہ تیزاب ، اؤلورم .
- ایکی کوزہ ، بیرى دنگوله ، بیر کلنگ ، بیر کوپ ،
- ایچیننہ یوخدی قوغورما و یاغ دوشاب ، اؤلورم .
- ایکی جز عمہ : بیرى کهنہ دور بیرى ، تازہ !
- ایکی جم عباس پئرمردہ ، بیر نصاب ، اؤلورم .
- نکیر و منکر ایلہ عورتین ہراسیندن ،
- گئجہ صباحہ کیمی یوخ گؤزومدہ خواب ، اؤلورم .
- اون ایل نماز ، اوچ ایل روزہ واردی بوینومدا ،
- ملکلرہ دی منہ ائتمہ سین عذاب ، اؤلورم .
- زبسکی اینجیدیب عورت منی حیاتیمدا ،
- اونی کبین پولونا ائیلیون حساب ، اؤلورم .

آخوند سنه وئره جك يو خدى بيرزاديم گؤروسن ،
 خجالتم نه ائديم ، ائيلمه عتاب اولورم .
 گمانيم هئچ زادا گلمير مگر بوالقابه:
 جناب حضرت آقاي مستطاب اولورم!

علی تہبیری

ملا نصر الدين و آشپز

ملا نصرالدين آزاآجالميش ايدى
الينه پاره سنگك آلميش ايدى.
نه ييم، سويلهدى. اوجوز اولسون
قارنيم آجقالماسين بير آزدويسون.
گوردى بير آشپزين دكانيندا
آش پيشير گئچدى اوتدى يانيندا،
فكرينى قىلدى پولسوز اولدوقونا
چؤره گين كسدى توتدى آش بوقونا.
بئله ليكده ييب او دم دويدى
ايستهدى گئدمگه قدم قويدى.
توتدى آشپز دئدى وئر آش پولونى!
گوردى ملا اوتورمورى قولونى.
دئدى ملا اوتورالين وئريرم؛
پولونى وئرمه ميش مگر گئديرم؟

حیینه سالدی اؤز الین ملا

بیر تکان وئردی پول لارا ئتدی صدا .

دئدی ملا گوئتور آشین پولونی،

بوراخ آخماق کیشی منیم قولومی!

دئدی آشین پولون سسی پول اولا؟

اؤزونی وئر پولون نه ایله صدا !

دیدنی ملا بودور اوجور آشا پول،

آش اولارمی آشین بوغی، آی اوغول؟

یاتانمادیم

تا صبحه تک دونن گئجه نی من یاتانمادیم

عالم دولانندی باشیمه غمدن یاتانمادیم

ایلدن زیاده گلدی منه صبحه تک گئجه م

اولدوم جهانی فکر ایله اولچن یاتانمادیم

عروم کیمی قارالدی گئجه م گوننوزوم منیم

دنیا نی ظلمت ایچره گوره رکن یاتانمادیم

تک بیر دونن دگیلدی کی تا صبحه یاتانمادیم

قلبیم همیشه چالیدی معین یاتمادیم
 دردیم چوخالدی نئی کیمی گلدیکجه خلقدن
 فریاد و آه و ناله و شیون یاتانمادیم •
 مضلوملر فغانی یازیقلار سیزیلتیسی،
 قهر ایله اولدی جانیمه دوشمن یاتانمادیم.
 بویئر گؤزومده اولدی تیکانلیق دوشونجه گین،
 گر ظاهری اولورسادا گلشن باتانمادیم.
 گؤنلوم فغانه گلدی گؤزوم دولدی قان ایله
 سینهم اولوندی غملمره محزون یاتانمادیم.
 ای گول! مذمت ائیلهده تبریزیم غمه،
 دوشسن بو دوغورودور گوره رسن یاتانمادیم •

شیخ زین من

شیخ سؤیلهدی کی: «فعله و سلطان گرك اولسون!»
 «گئچمهز ایشی دنیانین ابد خان گرك اولسون!»
 «دنیاده بوایش اولمالیدور: ظلم ایله انصاف!»
 «بیراؤودن اؤتور مین ائوی ویران گرك اولسون!»

« آهونی بو واجبدی شیکار ائیلییه اووچی ! »
 « بو ظلم دگیل مالکه دهقان گرك اولسون ! »
 « بو رسمیدی دزیاده چکه کئف بیرى زحمت ! »
 « هم یوخسول وهم صاحب میلان گرك اولسون »
 « لازمدی اولاشاه و فقیر وارلی و ملا ؛ »
 « ملا دئسه یار باشیون حکمان گرك اولسون ! »
 « یوخسول یارانیب زحمت اوچون ظلم دگیل بو »
 « مین فعله اوچون بیر نغراء گرك اولسون ! »
 « طایفه مسلم نه کی خوش گوندن اوتردی ؛ »
 « ماتم تونوب احوالی شان گرك اولسون ! »

الچک ، دئدیم ، ای شیخ خطاکار و ستمگر ،
 لازم دگی بونلادهامی بیرسان گرك اولسون !
 ای خلقه خیانتچی ، اوتان پیس عملیندن ،
 چوخ سؤیله مه ماتم توتون ، افغان گرك اولسون !
 قان تۆکمک ایله ، یارماق ایله باشی ایش اواماز ؛

آخماق کیشی، انساندا فقط قان گرك اولسون!
 سن کی وطنه، ملته خدمت ائله میرسن ،
 بواؤلکده زحمت چکن انسان گرك اولسون!
 ال چک داها ای ملتی آواره قویان شئخ ،
 علم و هنر و صنعت و دیوان گرك اولسون !
 بیر تازه مرام ، تازه جهان ، تازه سعادت ،
 بیر تازه محبت ، تازه دوران گرك اولسون !
 قوی تازه بشر ، تازه خبر آنلا سین آخیر ،
 بو کئفسیز اولان ملته درمان گرك اولسون!
 بیر تازه بهار ، تازه چیچک ، تازه زماندا ،
 گول اولسون و دنیانی گلستان گرك اولسون!
 تبریزی خیانتچی اولان شئخلره سؤیله :
 ال چکمه سز آخیر گؤوروم قان گرك اولسون.

کیم آغلاماز ؟

عمر ونده خوش گونه قالا حسرت کیم آغلاماز.
 کیم دوشمه بیدی پیس گونه ، او بیردم آغلاماز
 اولموش گونوم قارا ، گئجه م اوندان قارامنینم،

بیر یالقیزام ، کیمسه منه اولسم آغلاماز .
 تک بولبول آغلاماز کی خزان فصلی گلجگین ،
 نطن ائتمه گون دوشنده گوله ، شبنم آغلاماز !
 باغیریم یاریلدی ، گونلوم الوولاندی ای رفیق !
 چوخ پیس زماندی حالیمه بیر همدم آغلاماز .
 قان آغلارام اوره کده ؛ گولر ظاهراً اوزوم ،
 کیم گؤرسه ظاهریم دییر: اول بی غم آغلاماز .
 بو اولکده ، بوئئرده ، بو شهر ایچره بلیدور ،
 بیردوست کی آغلاماز سامنه ، اؤز گم آغلاماز .
 هر کیمده رحم و غیرت و انصاف اولماسا ،
 مین آه ایلنده داش اوره گین سیلکم آغلاماز .
 تبریزی - خلقین آغلاماقی آیریلیقدا دور :
 ملت کی اولدی بیر بیرینه محرم آغلاماز .

سینز یلتی

دیوانه قیلدی گونلومی وجدان سینز یلتیسی ؛
 وجدان سینز یلتیسیندا اولان چان سینز یلتیسی .
 روحیم چیخیر ، بدنن اولور ، قلبیم اوینایر ،
 هر دم گلنده گوشیمه انسان سینز یلتیسی .

توتەوش بوتون بو یئرلری آه و فغان سسی ،
 نئی ناله سیله غصه‌لی چوپان سیزیلتیسی .
 چوخدان سالیبدی قاره بو یئلر چمنلره ،
 سئلر فغانی ، قورخولی طوفان سیزیلتیسی .
 ای باغبان ، بو باغه یئتمیشمز صفا مگر ،
 آخر چوروتدی بولبولی هیجران سیزیلتیسی
 بیرشاد اولان ، بویئرده گوزه دگمیریولی
 وار هر طرفده مینجه پریشان سیزیلتیسی
 هر دم گرنده گل کیمه بوسولقون اوزلری
 بیردن سونور یادیمداکی جانان سیزیلتیسی .
 آهسته کوزلی اوددا کباب آغلایان کیمه ،
 خلقین گلیر قولاقیمه بوریان سیزیلتیسی .
 شادم من اول زمان کی بو آهسته باله لر ؛
 بیر لیکده تشکل ائیلییه طغیان سیزیلتیسی .
 تبریزی ، هر نه درد اولا درمانی واراونون ؛
 وازدور اولونجه جاندا بووجوان سیزیلتیسی .

فیریلدا تمایین

اؤزون ایتیرنلر ، غلام اولانلار ؛
ملتین آتیب ، دیلین دانانلار !
تولکی کولگه سینده ای دالدا لانلار،

اوتانین اؤزوزی چوخدا ساتماين !

اؤاوم شرفلیدور اولونجا یالتاق ،

یالتاق دور دنیا ده آلچاقدان آلچاق،

یالتاقدان قان چیخماز، وورساندا پیچاق

اوتانین اؤزوزی چوخ اوینا تمایین !

تهراندا ایتیریپ بعضیلر اؤزون.

بیلیمیر تور کجه دئسین، یافارسجه سؤزون

فارسلار قورخودو بلار اولارین گؤزون

اونلاری سیز الله بیزه قاتماين !

بونلارین ایشلری اولوب او یونچاق

اؤز گه لر الینده اولوبلار قولچاق

ده ده زین آغزینا دو یونجا ...

بونجا اؤز گه دیلین قیریلدا تمایین !

دوغرىسى اوتانير گورنده انسان ،
بوقير جانانلاردا يوخ ذره وجدان ،
ايندى كى يوخوزدور داماريندا قازن

اؤزوزى انسانا هئىچ اوخشاتمىن !

میرزا طاہر صابری

میرزا علی اکبر طاہر زاده ، صابری

فعلەلرە

بوچرخ فلک ترسینه دوران ائدير ايندى.

فعلە دە اوزون داخل انسان ائدير ايندى.

اولماز بوکى هر امره دخالت ائده فعله

دؤلتلى اولان يئرده جسارت ائده فعله،

آسوده نفس چکمگه حالت ائده فعله،

يا اينکه حقوق اوسته عداوت ائده فعله،

بوچرخ فلک ترسینه دوران ائدير ايندى!

فعلە دە اوزون داخل انسان ائدير ايندى !

فعلەمنه بير سؤيله ندين حرمتون اولسون؟

آخير نه سبب سؤز دئمگه قدرتون اولسون؟

ال چك بالا دولتلىلره خدمتون اولسون؟

بو چرخ فلک ترسینه دوران ائدير ايندى!

فعلە دە اوزون داخل انسان ائدير ايندى!

دولتلى اماندور اوزونى سالما بلايه

فعله سۆزی حق اولسادا باخما اوصدايه
 يول وئرمه نفس چكملههر گز فقرايه
 اؤز شأينى... خ ائيلمه هر من سر وپايه

بو چرخ فلک تر سينه دوران ائدير ايندى!

فعله ده اؤزون داخل انسان ائدير ايندى!

آلدانما فقيرين اولماز عقلى ذكاسى

چون بو خدور اونون سن كيمى پاكيزه لباسى

يوخ ثروتى يوخ دولتى يوخ شالى عباسى :

وار كهنه چوخاسى ، دخى بير تكجه قباسى .

بو چرخ فلک تر سينه دؤران ائدير ايندى!

فعله ده اؤزون داخل انسان ائدير ايندى!

اىستيرسن اكر اولماشا آسوده جهاندا ،

تا اولمياسان غملىره آلوده جهاندا ،

فعله اوزونده باخما بو بيهوره جهاندا ،

اؤز فكرى چاك اول دخى فرسوده جهاندا !

بو چرخ فلک تر سينه دؤران ائدير ايندى!

فعلہدہ اوڑون داخل انسان ائدیر ایندی!

گور ملتوون دردینی ، آختارما دواسین ،

ال چکمه یتیمین باشینا ، کسمہ صداسین .

زنہار ! قویوب دہردہ بیر خئیر بناسین ،

یاد ائیلمه ، شاد ائیلمه ملت فقرا سین

بو چرخ فلک ترسینہ دوران ائدیر ایندی !

فعلہدہ اوڑون داخل انسان ائدیر ایندی!

اکینچی

بسدور بو قدر باشلاما فریادہ ، اکینچی !

قویما اوڑونی تولکی لیگہ آدہ ، اکینچی !

بیر عذریلہ ہر گوندہ گلیب دورما قاپیمدا ،

یالوارما منہ ، بوینونی کج بورما قاپیمدا ؛

گاہی باشروا ، گاہ دوشووه وورما قاپیمدا ؛

لغو اولما ، ادب گوۓزلہ بوماۓوادہ ، اکینچی !

لال اول آگئدہ ! باشلاما فریادہ ، اکینچی !

خوش کئچمه‌دی ایل چوللی‌یه ، دهقانه ، نه‌بورجوم!
یاغمادی یاغیش ، بیتمه‌دی بیر دانه ، نه‌بورجوم .
اسدی قارایئل چلتیگه بوستانه ، نه‌بورجوم !
گئتدی منه نه‌فعله‌لیگین باذه ، ا‌کینچی !
لاخ - لاخ‌دانیشوب باشلاما فریاده، ا‌کینچی!
آلدی دولی‌الدن سرو سامانونی ئئیلیم !
یا اینکه‌چگیرتگه یئندی بوستانونی ، ئئیلیم !
وئردون کئچن ایل بورجونایورقانونی ، ئئیلیم!
اول ایندی پالاز ساتماغا آماده ا‌کینچی!
لال اول آبالام ، باشلاما فریاده ا‌کینچی!
سؤز آچمامنه چوخ چالیشوب آز یئمه گیندن؛
جانون به‌جهنم کی ، اولورسان دئمه گیندن ؛
من گؤزله‌مرم ، بوغدا چیخارت وئر به‌به گیندن.
چلتیگده گتیر ، بوغدادا ، آم‌بادا ، ا‌کینچی !
یوخسا سوی-ارام‌لاپ درونی آده، ا‌کینچی !
سن نهئی دی یوخومده‌ر چیخاروب جانونی آلام !
واللاهی اووب دیدئ گریانونی آلام !

شاللاغا دوتوب پیکر عریانونی آلام !

اؤز حالونی سال ایندی اؤزون یاده ا کینچی !

لاخ - لاخ دانیشوب باشلاما فریاده ، ا کینچی !

جوتچی باباسان بوغدا ی وئر ، داری یئیرسن ؛

سواولماساقیشدا اریدوب قاری یئیرسن ،

داشدان یوموشاق زهرندور ، ماری یئیرسن !

اؤر گشمه میسن ات - یاغا دنیاده ، ا کینچی !

حیوان کیمی عمر ائیلنه میسن ساده ا کینچی !

لاکن منیم انسانلیق اولوب وضع مداریم ،

بیگ زاده ایم آسایشه دور جمله قراریم ؛

مئی سیز ، مزه سیز بیتمز اولور شام و نهاریم .

ایشته بئله دور حالت بیگ زاده ، ا کینچی !

بیگ زاده لرین رسمی بودور آده ، ا کینچی !

دیلنچی

رد اول قاپودان آغلاما زار - زار ، دیلنچی !

واققیلداما بایقوش کیمی ادبار دیلنچی !

بو مجلسه مین ، مجلس احساندور اگر چه ،
 دوزدیکلریمین نعمت الواندور اگر چه ،
 احسان فقرا کسلره شایاندور اگر چه ،

بیر عادت ارثیه دخی وار ، دیلنچی !

رد اول قاپودان آغلامازار-زار، دیلنچی !

دؤلتلی لرین مقصدیمین عیش و صفادور :

مهمانلاریمین بوس-بوتون ارباب غنادور

گو کدور، یئکه دور، بوینی یوغوندور نجبادور

بیگدور، آغادور، آغزی دعالی علمادور،

پیشمشلریمین مین جوهره لذتلی غنادور

تیکمه گؤزوننی مطبجه بیعار دیلنچی !

رد اول قاپودان آغلامازار زار دیلنچی !

دخلی بیزه نه ، بو شدا قالوب دست سو آلون؟

یا اینکه آجیندان مله شیر اهلون، عیالون؟

یاخ!... یاخ!... نتیجه چیر کیندور او منجه حوس جمالون!

هاخ، توف اوزونده صورتی مردار دیلنچی

رد اول قاپودان آغلامازار-زار، دیلنچی !

دوئلتی نچون صرف ائدوب اوژبڈل وسخاسین؟
 اعیانی قویوب دویدورا شہرین فقراسین؟
 تو کسون گووروم النن، اوزونون شرم ووحیاسین!

الچک یاخامیزدان ایتیل ادبار دیلنچی!
 رداول قاپودان آغلاما زار-زار، دیلنچی!

فقراہلی غنی لرلہ ملاقات ائدد بیلمز،
 دوئلتی یہ انسانلیقین اثبات ائده بیلمز ،
 دوئلتی فقیر ایلہ مساوات ائده بیلمز ،

نقصان گتیرر شائینہ بوکار ، دیلنچی!
 رد اول قاپودان، آغلاما زار-زار، دیلنچی!

نئیلردون ایلاہی ! ؟

داش قلبلی انسانلاری نئیلردون ایلاہی ؟!
 بیزده بوسویوخ قانلاری نئیلردون ایلاہی ؟!
 آرتدیقجا حیاسیزلیق اولور ائل متحمل،
 هر ظلمه دؤزه ن جانلاری نئیلردون ایلاہی ؟!
 بیر دؤره ده کیم صدق و صفا قالمیا جاقمیش
 بیلیم بئله دؤرانلاری نئیلردون ایلاہی ؟!

مظلوملارین گۆزباشی دریا اولاجاقمیش
 دریالاری، عمانلاری ئیلردون ایلاهی؟
 صیاد جفا کارده رحم اولمیا جاقمیش ،
 آهولری، جئیرانلاری ئیلردون ایلاهی؟
 باغین! کینین خیرینی بیگلر گۆره جگمیش
 تخم اکمگه دهقانلاری ئیلردون ایلاهی؟
 ایشرنجبرین ، گوج او کوزون یئر اوژونونکی
 بیکزاده لری ، خانلاری ئیلردون ایلاهی؟
 حکم ائیلیه جگمیش بوتون عالمده جهالت
 دلداده عرفانلاری ئیلردون ایلاهی ؟
 ارلره بیر قیز کیمی اوغلان سؤوه جگمیش
 ائولرده کی نسوانلاری ئیلردون ایلاهی؟

سبحانک . سبحانک ، سبحانک یارب !

باقدیقجا بو حکمتلر حئیران اولورامهپ!..

اوخو تمورام، ال چکون

اوغول منیمدورا گر، اوخو تمورام ال چکون.

ائیله میون دنک سر اوخو تمورام ال چکون.

گرچه بو بد بخت اؤزی علمه هوسکار دور

کسب کمال ائتمگه سعی دخی واردور ،

مینجه بوایشلر بوتون شیرۀ کفاردور ،

دینه ضرر دور ضرر، اوخو تمورام ال چکون.

ائیله میون دنک سر، اوخو تمورام ال چکون!

بسکی اوشاقدور هله. یاخشی - یامان سانمیور

علمین عبث اولدوغون آنلامیور قانمیور؛

سایر اوشاقلار کیمی هر سؤزه آلدانمیور،

ائیلیور عمرین هدراوخو تمورام ال چکون.

ائیله میون دنک سر، اوخو تمورام ال چکون.

ائیلیمیرم رحم اونون گؤزدن آخان یاشینا

باخسون اؤزوندن بؤیوک اؤز قوچی قارداشینا

اؤلسدہ وئر مم رضا شاپقا قویا باشینا ،
 کافر اولا بیر نفر اوخو تمورام ال چکون .
 ائیلہ میون دنک سر اوخو تمورام ال چکون .
 اوشاق منیم دور بابا، دخلی ندور سیزہ لرہ ؟
 کیم سیزی قیوم ائدیب حکم ایدہ سیز بیز لرہ ،
 یاتمارام اصلن بئلہ دینہ ده گن سوز لرہ ؟
 بیر کرہ قان مختصر اوخو تمورام ال چکون .
 ائیلہ میون دنک سر ، اوخو تمورام ال چکون .
 بسدور جہنم اولون بونجا کی آلدان میسین .
 ایندی بش ایلدور تمام دینیمہ ال قاتمیسین ،
 سوو گیلی اولادیمی کافرہ اوخشا تمیسین .
 دویدیم ایشی سر بہ سر ، اوخو تمورام ال چکون .
 ائیلہ میون دنک سر اوخو تمورام ال چکون .
 ساتمارام اؤز عقلیمی سیز کیمی لامذہبہ
 راضی یام اوغلوم گئدہ ، قبرہ نہ کی مکتبہ
 مکتب آدین چکمہ یون ملعبہ دور ، ملعبہ .

الحدراو زندان حذر اوخو تمورام ال چکون۔

ائیلہ میون دنک سر، اوخو تمورام ال چکون۔

فکریمی وئر مم عبث، سیز گیمی نادانلارا

سوق ائدہ سیز اوغلومی بیر پاراھذیا نالارا

چون کی خیانتچی سیز جملہ مسلمانلارا

منزلنیز دور سقر اوخو تمورام ال چکون۔

ائیلہ میون دنک سر، اوخو تمورام ال چکون۔

دینہ ضرر دور ضرر، اوخو تمورام ال چکون۔

نوروز

ای پوللی لارین صفاسی نوروز ،
 تاجرلرین آشناسی نوروز !
 بیر ملته عید ایکن ندن بس ،
 اولدون فقرا عزاسی نوروز ؟

قویما گلدی

خان دوستی ! آماندی قویما گلدی !
 دیداری یاماندی ، قویما گلدی !

☆☆☆

وای-وای ، دییه سن بشر دگیل بو !
 بیر شکله اویان طهر دگیل بو !
 آلاهی سؤورسن اردگیل بو !

اردودی ، قاباندی ، قویما گلدی !
 دیداری یاماندی ، قویما گلدی !

☆☆*

اول گون کی آداخلادوز ، اوتاندیم ،

اوغلانندی ؛ دئدوز ارون اینانندیم ،
 اربئیله اولورسیش ! ؟ ایندی قاندیم .

خان دوستی ! اماندی قویما گلدی !
 کرداری یامانندی، قویما گلدی !

قورخدیم آی امان ، یاریلدی باغریم ؛
 بیر نازیک ایپه ساریلدی باغریم .

گوپ - گوپ دؤ گونوب داریلدی باغریم،
 جانیم اودا یانندی ، قویما گلدی !
 کرداری یامانندی ؛ قویما گلدی !

دودکش کیمی بیر پاپاق باشیندا ؛
 آغ توکلری بللیدور قاشیندا ؛
 لاپ چوخ قوجادور بابام یاشیندا ،
 خورتدانندی چوخانندی، قویما گلدی !

کرداری یامانندی ، قویما گلدی !

ایگره نمیشم آغزینون سویوندان ،
 قطران قوخوسی گایر بویندان ،
 لاپ دوغروسی فورخه شام خویندان .

بیرافعی ایلانندی ، قویما گلدی !
 کرداری یامانندی ، قویما ، گلدی !

قوجالار مارشی

بیر قوجایام ، چاق نر کیمی یاشارام ،
 دؤبت آروادی بیر بیرینه قوشارام .
 بیر ایلده اوچ - دؤر دون آلیب ، بوشارام .
 قوجا کیشی یالقیز یاتماز . . . م
 بارماغیما عقیق اوزوک تاخارام ،
 ساققالیما چوخ چوخ خینه یاخارام ،
 هر یئرده بیر آرواد گؤرسم یاخارام ،
 قوجا کیشی یالقیز یاتماز . . . م

اوروج دوقوب نازیمی قیلارام
دسالیمی گوز یاشیما بولارام ،
حوریلری ویردیمه آریلارام ،

قوجا کیشی یالقیز یانماز ۰۰۰۰

اون یاشیندا اوشاقلارین باشینا
الچکرم ، گاه گوزونه قاشینا
(خود) ویردم گنجہ گوندوزماشینا .

قوجا کیشی یالقیز یاتماز ۰۰۰۰

آخره تیم ، ایمانیم وار ، دیم وار
عارفلرئن عدواتیم ، کینیم وار
بیر خوروزام اللی یئرده مینیم وار

قوجا کیشی یالقیز یاتماز ۰۰۰۰

مسلمانلاری تکفیر ائدیریک :

بیر بؤلوک بوش برغازوخ ، هئیرده لیک عادتیمیز
دولی دور لعنت ایله ، غیبت ایله صحبتیمیز
اوخوماقدان یایمیز یوخ ، یازیدان قسیمییز

بوعواملىقلىق بىلە، ھەر سۆزى تەفسىر ئىدەرىك ؛
مەمكىن اولدوقچا مسلمانلارى تەكفىر ئىدەرىك .

ھەر سۆزە چولقاشارىق . ھەر بىر ايشى قوردالارىق ؛
ھاردا بىر نور گۆرورسك ، اوناقارشى اولارىق ؛
بعضنەرىش قىجىدوب ، بعضنە قویروق بولارىق ؛
بىزە ھەر كس چۆرك آتسا ، اونى تەقدىر ئىدەرىك ،
مەمكىن اولدوقچا مسلمانلارى تەكفىر ئىدەرىك .

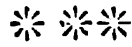

دگلىك ناشى بو ايشدە ، آغاروبدور يالمىز ؛
بىلەرىك دىن مسلمانى بو گون اۆز مالىمىز ،
اوزى قىر خىخ دگلىك ، بىر شەدور ساققالمىز ،
تەپەدوب خىرە اونى ، آلت تەزوير ئىدەرىك ؛
مەمكىن اولدوقچا مسلمانلارى تەكفىر ئىدەرىك ،

گەدەرىك مسجەدە ھەر گون ، قىلارىق اوندا نماز ؛
خوشگە مومىنلىك اعدوب ، باشلارىق راز و نياز ؛

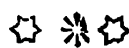
مسجد اولسون آلاریق، ساتساجو جو قلا ر بیزه ناز،
بو او شاق بازلیقی بیز زهد ایله تستیر ائده ریک،
ممکن اولدو قجا مسلمانلاری تکفیر ائده ریک .

دانی شیب، سؤیله شه ریک هر نجه عنوان اولسون،
افترا، لغو، عبث هرزه و هذیان اولسون؛
هر کسه باغلیاریق هر جور بهتان اولسون،
قوی بیزیم دین ائومیز اولسادا ویران اولسون؛
گوج و ئریب ذکره جنان قصرنی تعمیر ائده ریک؛
ممکن اولدو قجا مسلمانلاری تکفیر ائده ریک .

مؤمنیک، کئفله ریک آرزوی جنت ایله؛
اوخوموشلار آدینی یاد ائده ریک لعنت ایله،
دشمنیک علم ایله؛ انصاف ایله، حریت ایله،
بیز بو افسانه لری، جهل ایله، تنقیر ایده ریک
ممکن اولدو قجا مسلمانلاری تکفیر ائده ریک.

اۆلكەنى سئىرائىدەرىك ھەر جورە انسان گۆرەرىك
 آنجاق اۆز تەسىمىزى پاك مسلمان گۆرەرىك ،
 بو خيال ايله ياتوب حورى وغللمان گۆرەرىك ،
 خراب صادق دىيە بو حالتى تەبىر ائىدەرىك .
 مەكەن اولدوقجا مسلمانلارى تەكفىر ائىدەرىك .

آخ، نەئجه كەئف چەكەلى ايام ايدى

آخ، نەئجه كە چەكەلى ايام ايدى!

اونداكى اولاد وطن خام ايدى!

اۆز حق مشروعى بىلمزدى ائل؛

چەرە حرىتە گولمزدى ائل؛

گۆزلرىنى بىر كره سىلمزدى ائل؛

غز تەبىه، ژور نالاھ اگىلمزدى ائل؛

دائىم ايشىئىدىكلرى اوھام ايدى،

آخ نەئجه كەئف چەكەلى ايام ايدى

اۆلكەدە بونجا يوخ ايدى عىبجو؛

ئىلر دىكسد گۆرونوردى نكو،

خلفده دیداریمیزه آرزو ،
 بیزده وازایدی نه گؤزهل آبرو
 حرمتیمیز واجب اسلام ایدی ،
 آخ نئجه کئف چکمه‌لی ایام ایدی:

ملته چاتدیقجا غم، عیاش ایدیک،
 حاکمه یار ، آمره قرداش ایدیک،
 قبله طاعتگد او باش ایدیک ،
 هاردا آش اولسئیدی اورا باش ایدیک
 هر گئجه گم ندوز بیزه بایرام ایدی ،
 آخ نئجه کئف چکمه‌لی ایام ایدی ،

ایندی آداملار دیمه سن جیندیلمر ،
 جین ندی، شیطان کیم بیدین دیلمر ،
 لاپ بیزی اوسار لادیلار ، میندیلمر
 آی کئچن ایام اولاسان ، ایندیلمر
 اوندا کی اولاد و شوز خام ایدی
 آخ نئجه کئف چکمه‌لی ایام ایدی

بایرام تحفه‌سی

ای توؤ کن . . . لارین کامینه شربت نوروز!
 اغنیا لرله قوران مجلس عشرت نوروز!
 سنده هر کس سؤوینیر بس نیه آنجاق فقرا ،
 چ کیر اولادینی گؤردیکجه خجالت نوروز؟!

یات قال دالا

ترپنمه اماندور بالا غفلتدن آییلما،
 آچما گؤزیوی خواب جهالتدن آییلما

لای-لای بالا لای - لای ،
 یات قال دالا لای - لای .

آلدانما آیقلیقدا فراغت اول ، هیپات!
 غفلتده کبچنلر کیمی لذت اول ، هیپات!
 بیدار اولانین باشی سلامت اول ، هیپات!
 آت باشیوی یات بستر راحتدن آییلما ،

لاى - لاي بالا لاي - لاي

يات قال دالا لاي - لاي.

بیر لحظه آیلدینسا قوتار جانوی ، یوخلا!

آت تئریا کوی ، چک بابا قلیانوی یوخلا!

اینجیسه ساغین و تریئرہ سول یانوی یوخلا!

ایلرجه شعارا تندیگین عادتدن آییلما!

لاى لاي بالا لاي لاي

يات قال دالا لاي لاي.

گۆز نوریدور اویقی اونى دورا ائتمه گۆزوندن!

یول وئرمه مباردا چیخا بیر لحظه سۆزوندن :

اما ائله برك یوخلا کی حتا گئت اؤزوندن !

آفاقی دوتان شور و قیامتدن آییلما ،

لاى لاي بالا لاي لاي

قال يات بالا لاي لاي.

سوأل - جواب

گۆرمه! - باش اوسته یومارام گۆزلریم.

دینمه ! مطیعم کسرم سۆز لیریم .
 بیر سۆز ایستیممه ! قولاغیم باغلارام .
 گولمه ! پکی ، شام ، سحر آغلارام ز
 قانما ! باچارمام ! منی معذور دوت ،
 بیله جه تکلیف محالی اونسوت !
 قابل امکانمی اولور قانما ماق ؟
 مجمر ناز ایچره اولوب یانما ماق ؟
 ایله خموش آتش سوزانوی .
 قیل منی آسوده ، هم اوژ جانوی .

جاموش نین سئل

بیر کیشی ساخالاییردی بیر جاموش
 سوقاییردی سوده ائدییردی خروش
 یاغدی شدتله بیر یاغیش ناگاه ؛
 کیشینین وضع حالی اولدی تباہ .
 یزدی دنانه سئلده ، چه شوره ،

در زمان آلدی گئندی جاموشی.
 کیشی آغلار گوز ایله قیلدی فغان.
 سؤیلهدی اوغلی: آغلاما باباجان!
 چونکه سو سودلره طفیل اولدی،
 قاتدیقین سو ییغیلدی سئل اولدی.
 ایندی جاموشینی آپاردی ایسه،
 باشینا محشری قوپاردی ایسه،
 سؤیله مه کیم فاک قضادور اول،
 وتدیقین ایشلرین جزاسیدور اون!

حمد و در عون

آذربایجان

چوخ کئچمیشم بو داغلاردان ،
دورنا گؤزلی بولاقلاردان ،
ایشیتیمیشم اوزاقلاردان ،
ساکت آخان آرازلاری ،
سینامشام دوستی ، یاری .
ائل بیلیر کی سن منیم سن ،
یوردوم ، یووام مسکنیم سن .
دئمک دوغما وطنیم سن !
آیریلارمی کؤنول جانندان ،
آذربایجان ، آذربایجان !
من بیر اوشاق ، سن بیر آنا ،
اودورکی باغلی یام سانا :
هانکی سمته ، هانکی یانا
هئی اوچسامدا ، یووام سنسن .

ائلیم ، گونوم ، اودام سنن !

لنکرانین گولی رنگ - رنگ ،

یوردومنین قیزلاری ناک .

دمله چایی ، تۆک وئر گۆرهک ،

آنامین دلبر گلینی !

یادلارا آچما الینی .

ساری سنبل بیزیم چۆهک ،

پامبرعدیم چیچک - چیچک ؛

هر اوزومدان بیر شیره چاک ؛

سحر - سحر آج قارینا ،

قوت اولسون قوللارینا .

گۆزهل وطن ! معنان درین ،

بئشیکیسین گۆزلمرین !

عاشیق دیم سیرین - سیرین ؛

سن گونشبن قوجاغین .

شعر ، صنعت اوچاشدین

اؤلوم کؤنول اؤلوم اثر ،

نظامی لار ، فضولیار !

الین غلام . سیندن دفتر ،

دی ، گلسین هر نه یین واردور ،

دییلن سؤز یادگار دور .

گؤلله - گؤلله (خیالی شعر)

مهال چیخدی داغ ، دؤشینه

سحر وقتی ، گوله - گواه ؛

سول ایله ، ساغ دؤشینه ،

بی گدل تاخدی گوله - گوله

بیلدورزیگی آغ آلتوندان ،

یئره دوشدی گوگنی آتیندان

آلاگؤزلر قاش آلتیندان ،

سوزوب آخدی گوله - گوله .

دئدیم : « آی قیز ندور آدین ؟ »

دەدى: « مەنم گۆزۈن آيدىن ! ... »

دەدۈم : « بىزە دوست اولايدىن ! »

دۇنوب باخدى گولە - گولە .

دەدۈم : « آيدور ، گوندور اوزون ؟ »

دەدى : « مەنى دىندىر اوزون ! »

گادى جوان عمر موزون ؛

ترلان بختى گولە - گولە .

☆☆

آى دولاندى ، ايل دولاندى ،

اونودولدى عشقىن آندى ،

او وئردىگى سۆزى داندى ،

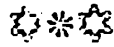
داسا چىخدى گولە - گولە .

اورہك

(اورہك منظومہسى بۇيوك ، بىر اورہ گەياتان
منظومہ دور . بو منظومہ بىر دانىشيقدى شاعر
و اورہك آراسىندا ، بوردا بىر نئچە بندشاعرىن
اورہ گە وئرن جواپىندان اوخويا جاقسوز .)

اورہ كسن ! اولدش دور اسىرىن عالم ،
نە يازسىن حسنىنە ضعيف بىر قلم ؟
ايندى كى ، يازدىيە امر ائللە يرسن ،
بويروق سنىنكىدور ، اوز قولونام من .
آدىنا باغلايم بىر ينى داستان ،
سنە تانرى ، دئسىن بوگوندىن انسان !

اى مقدس حيات ! مقدس انسان !
سنە الهام وئرن تكجه اورہ كدور .
آيىل مجلسلىرىن سر خوشلىغىندان ،
عمر رۇيا كىمى بوش كئچە جكدور .

ای انسان! اوره گین قدرینی بیل کی ،
 حیات چشمه سیدور او مقنن سو . .
 اورهك دمیردگیل ، داش دادگیل کی ،
 مین بیر مرادی وار ، مین بیر آرزوسی !

قوی ناکام گئتمه سین دنیا دان او قیز ،
 داد سین هر آرزونین یوز نعمتینی .
 اورهك قوجالماسین جهاندا وقتسیر ،
 عالمده گورمه سین جان محنتینی .

قولاق وئر سؤزومه ائلر ، اوبالار !
 مرحمت ، التفات اوره کدن کنچر . . .
 یه بؤیؤك حکمتله دئمیش بابالار
 « هر شئی اؤز سویونی اوره کدن ایچر ! »

اوره کسین اکیلن یئلر سارالار ،

شیتیللر بوی آتیب باغچا - باغ اولماز ؛
 هر ائوین قاپوسین بوران ، قار آلار ،
 ایشیقلی ، ایستیلی بیر اوچاق اولماز .

آوچی نین کؤنولسینز آتدیقى گولله
 یاتورپاق سوورار ، یا گؤزدن ایتر .
 هر کیمی دیندیرسن سویوق بیر دیله ،
 باخوب یادلار کیمی یانیندان اوتر! ...

ورقله تاریخی ، کئچمیشلره باخ ،
 اوره کسینز ازدواج خیانت دوغار .
 ریاست ، احتراض دوشگونى آنجاق
 دوغما بالاسینی الینه بوغار !

قولاق آس ، نه دییر ، گؤر ، قرینه لر ،
 قولاق آس بیرداها کؤنول ملکینه :
 اوره کسینز یارانان هانسی بیر اثر ،

يادگار قالميشدور صباحكى گونه ؟

سيزاى اورهك ايله آل - وئر ائدنلر ،

تاريخ توپوره جك صفتينيزه !

اى بوتون عمرينده رقم گودنلر ،

ايلين حقى - سايبى حرامدور سيزه !

دوستلار قاپولارى دؤكك الفتله ،

كؤنولدن - كؤنوله يول آچاق ائلچين .

مقدس ، ايلاهى بير محبتله ،

بيرده كى ياخشىلىق قالا جان ائلچين !

گلون اوتورپاقلى ائولره گيرهك ،

اؤيك هرچراغى ، هريانان شامى ،

هردويان اوره گه بير سلام وئرهك ،

اؤزائوينده گؤرسون قوى بيزى هامى ،

اۋپك هر چراغى ، هر يانان شامى .

***☆

يوخسا يئتميه جك كماله شاعر ،

قورى بير تاختانى سيمسيز چالاجاق!

يوز كتاب ياز سادا انسانه دائر ،

كيم اوندان دنياده بير حظ آلاچاق؟

قورى بير تاختانى سيمسيز چالاجاق!

ياز

آديم يازدور، گلنده من آخار چايلار داشا - داشا،

هزاراي سالار داغا-داشا ...

سئيره چيخار اوولاغيمى،

هر باشچامى ، هر باغيمى؛

سؤو گيليلر فوشا - قوشا.

عهر بانليق بئشيگيمدور، يئر يم باغچا يوردوم باغدور

آلنيم آچيق، اوزوم آغدور،

چو خدور سرين بولاقلار يم

گۆی چمەلمی دایا قلا ریم ،
 قلبیم ایستی جانیم ساغدور .
 آدیم یازدور ، شهر تیم وار . تعریفینده شاعر لرین ...
 هاوالاریم سرین - سرین ،
 گولوشی یم دوست اوزونون ؛
 مین بیر باهار گوندوزنون ؛
 مندن اور گن یئر اوزونون
 معناسینی درین - درین .
 آل قوماشا بزه نمیشم ، گلین کیمی باشندان - باشا .
 یارانمیشام بیر تاماشا !
 بختیاردور آنالاریم ،
 سودا اوزهن صونالاریم ،
 گو گده او چاردور نالاریم ،
 قاقیلداشا - قاقیلداشا .
 آدیم یازدور ، گلنده من ، یاغیش یا غار نارین - نارین ،
 روحی گولر توپراقلارین
 گونش بیزه قوناق گلر ؛

کواگہ سیندہ قوش دینجہ لہر

ال بویدا کی یارپاقلارین.

ترلان لاریم، قیرغیلاریم قاناد چالیر گؤک۔ ھاوادا،

توی قورولورمین یووادا،

بوتون دردلر اونودولور،

صحت اولوب سازدوتولور

آغیر یئللی هر اوبادا .

گؤرمه میشم پیس اوزونی، نه هیجر انین، نه محنتین،

بئشیگیم محبتین ،

کئفیم سازدوردا ماغیم چاغ

یارا تمیشدیر اوزومی آغ،

گؤزهل الی، طبیعتین .

من گلنده بو دوزلره، جئیران قاچار، قوزی ملر ،

دیله گلر لال دره لر ،

قىش ارىير يانا - يانا ،

سینه سینی آچار منه ،

اؤرتوسی آغ پنجره لر .

(« یازایله قیشین دئیشمه سی » آدلی بیژمنظومه دن)

میر محمدی اعجاز

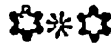
باش قاشيان گونلر يدور

يار ايلاه! بيزه رحم ائيله امان گونلر يدور ،
جمله اصنافلرون خبلى يامان گونلر يدور .
كسيليب آل - وئريميز ، مال دايانيب ، نسيه باسيب ،
فقرا فرقه سينين لاپ دايانان گونلر يدور .
الى قوينوندا يانار ، فكره گئدر ، آه چكر ،
اؤلوم ايستر ، اله دوشمز ، سارالان گونلر يدور .
باخما خلقين سرينه ، صورتينه دقت ايلان :
باطنين گؤرسن! گر اوددا يانان گونلر يدور .
پالتار ايستر بالالار ، گؤز ياشى رخساره تؤكر ،
اؤلى سيزياس دو تولوب ، ائوده فغان گونلر يدور .
چؤره ك اولماز سنه رستمدين ، حسين كرددن اوغول!
بالا دور گئت ايشووه ، كار گران گونلر يدور!
پاخلاچى ، لبلبى چى ، ايستى يئر آلماسى ساتان ،
شينگى تازه ساتانيلن ، بوغوشان گونلر يدور .

مرده شو ایله حکیم لر ایکیسی ال بیر اولوب،
 گونده قیرخ اللی نفر قبره سوخان گونلریدور .
 چونکه پول یو خدی کاسیندا ، اونا دئینه بوسؤزی :
 اولما کئفسیز ، اگر اولسان ، قیریلان گونلریدور!
 روزگار ایچره کاسیدان یازیق هئچکس بولمه :
 غم اونون ، زحمت اونون ، جانی چیخان گونلریدور !
 چوخ چتیندور ، وئرهن نسخه دواخانه لره :
 نسخه نین هررقمی آلتی قیران گونلریدور .
 داوانین آدینه بیر لفظ فرانسه دوزدهوب ،
 گیرامی بیرتومنه خلقه باسان گونلریدور .
 بیر تصور ائله یون سئحرینه قصابلرون :
 اتی یوخ ، خارواریلان قویروق آسان گونلریدور .
 بیر نفر ناشینی گؤرسه ، کی اتی هئچ تانیمیر ،
 دیشینی ، ارکک آدینا ، آشیران گونلریدور .
 یای اولاندا گؤریسن هئی دییری : گل ات آپار ؛
 قیش اولاندا ، هامی یه دیل اوزانان گونلریدور .

باخارام بزازا رنگی سارالیب ، هوشه گئدیب ،
 سیککه یوخ ، وعده یئتوب : قاش- گوؤز آتان گونلریدور .
 هئی طلبکاره وئریر وعده یالاندان ، گورورم ،
 اکیلیر خلوتی ، حمامه جومان گونلریدور .
 باققالین پینتی پنیر کویلرینین سئیرین ائله !
 گوؤر نه لر وار ، نه دئییم ؛ قورد داراشان گونلریدور .
 بارک الله ! یاری قویروق ، یاری پیه ، یاغ اریدیب ،
 اوزی دن - دن ، نه قشک شهیدی آخان گونلریدور !
 قالاییب بیر یئکه میس بادیه ده جلوه لنیر ،
 ساری یاغ آدینه مخلوقه باسان گونلریدور .
 ای چیلوپز ، بو کئچل خادمی هاردان تاپسان ؟
 آنلامیرسان کئچلین باش قاشیان گونلریدور ؟
 میخلانیر گوؤز قاباقینا قاشیر قاتماقینی ،
 او کیفیر اللری نن ، ظرفی یووان گونلریدور .
 سورته دلاک اگر ، بیر نفرین باش و جانین ،
 چیرک هر قدر اولار ، چیگنینه بیغان گونلریدور .

- قولی سورتندہ ، او چیر کی گتیری گوڑ ائوینہ
 مشتری تاکی گوڑہ چیر کہ دولان گونلریدور •
 وئر قولاق بیرجہ او آبگیر داداشین حیلہ سینہ :
 بیر نوخود قدری سابین الدہ دوتان گونلریدور •
 مشترینین گوڑونہ دولدوری سابین کفینی ،
 بیلہ سین ، آنلاماسین ، حیلہ قوران گونلریدور •
 ہئی یالاندان لیفینہ پوف۔ پوف ائدیب ، فیس۔ فیس ائدر ،
 بیلیری مشترینین گوڑ یومولان گونلریدور •

- یازمادیم ، من سنہ اشعاری کی تفریح ائدہ سن ،
 گولہ سن ، سؤیلہ یسن : آی نہ خوشان گونلریدور ؛
 مقصدیم عیبوی تعدیل ائلہ ماقدور یالقیز ،
 ہامی ملتیرین ، عیبی یازیلان گونلریدور •
 آنلیسان مقصدیمی ، یا کی جانیم آنلامیسان ؟
 عقلیوی بیق باشووا ، گوڑ نہ زمان گونلریدور !
 وطنین قدرینی بیل ، وئر مہ اجانب الینہ ،

وطنہ خارجہ لہر ال اوزادان گونلریدور،
 آچ گوژون، یاتما داخی، گورنہ قیامتدی بوگون،
 یاتماقون وقتی دگیل، علم اوخویان گونلریدور •
 (« آئینہ اخلاق » آدلی اولان اوزون بیر قصیدہ دن)

قیز ائلچی گلیر

ئلچی دیگولن ہر ائوہ کی اولدی روانہ،
 سوا ایچماقی قیز گورماقا ائیلرلر بہانہ،
 کم کم سوژ آچالار: « او خانم قیزہانی گلین،
 وئرسین بیزہ سو خئیر ایشیمیز بلکہ دوزلسین • »
 قیز بولسہ ائوہ ائلچی گلیدی قاچار اوردان،
 فورن سخیلار دالدا بو جا قدا اولی پنہان،
 سسلر قیز آناسی قیزینی : « بیر جہ یو بانما،
 قیز گل ایچری، سویی گتیر، دور مادایانما! »
 بیردن نہ گوژر، قیزدان اثر یوخدی جو موبدی
 بیلمز کی اونون ویر قینی مطبخدہ توموبدی.
 قالخار قویار ائودہ قوناقین یکہ و تنہا،
 سر عتلہ اولور زئر زمینی، مطبخی جویا.

آخیر دہ تاپار، بیر نچہ چیمدیك گوتورر برک؛
 آغزیندان اوساعت سالی باتما نجاتو پورجک.
 بیر بامبا چاغیظیلہ ویراز اوردا باشیندان ،
 هر گزیئمہ میشدی، ائلہ بیر دوتمہ یاشیندان.
 فکر ائلہ، اوقیز گؤز ائلہ بیر حالده ئیلر:
 آغلار، ایکی الی قاراما باشینا گوبسر ،
 باشلاردئینر: «دئینہ گؤرؤم بوردان اواردی؟
 چوخداندی کی سیز طایفہ دن عقل کناردی.
 گؤردی کی قیز اهر نہ دیر دور مور، ائدیر ناز
 آچدی یوموشاق دیلرینی، گولدی بیر آز-ماز:
 «دور گل، مامانیم، ویراؤزوه پستودازینت،
 ائلچی گلیب آخیر بالادور گل ائلہ خدمت،
 گؤرسینلہ کی خوشبخت اولی، آلساسنی هر کیم،
 اما بولوسن وارد اولاندا ائلہ تعظیم ،
 قربانون اولوم یئپ-یئکه قیز سان هئچ اوتانما،
 دهلیزده دو ، گل سسلہ سم هر وقت، دایانما!»

وقت اولدی کی قیزه نازیله اوز قویدی اطاقه:
 گؤرسونلر ادب معدنہ دی باشندان - ایاقه •
 لاکن باشینی قوزامیری شرم و حیادن ،
 حفظ ائیله سین آلاله بو قیزی درد و بلادن •
 سووئرماق همان دوندی ائله قاشدی اومالباش،
 آز قالدی بیخیلسون ائله بیر تیترو دی دام-داش •
 سسلندی آناسی قیزینا : « گل بورا آی قیز ،
 آدامدا قویار او زقوناقین ائوده ده یالقیز ؟ »
 چون گوردی ائوه گلمدی، شرم ائتدی بالاسی،
 دوردی او زی چای وئردی قوناقه، قیز آناسی •
 ازبسکی چوبوق چکدیلر توسسی ائوی توتدی ،
 ائو صاحبی آخیر نه دئسون ، حرصینی اوتدی •

(« گلینلر بزه گی » آدلی اولان، اوزون بیر مشنویدن)

آزان شمع

عشق اولماسا عاشیق غم هیجرانه یئتیشمز ،
 وصل ایسته مین سوو گیلی جانانه یئتیشمز .

گئت عشق اور دینا یا نماقی پروا نہ دن او گرن،
 بو یولدا آزان شمع، شبستانہ یئتیشمز .
 من عاشیق نالان کیمی بو یولدا سورونم ،
 ہیہات کی آہیم اودی کیہانہ یئتیشمز .
 من عاشقییم بیر گوڑہ لین عشقی یولوندا ،
 یوز مینلریلہ عاشیقی وار، سانہ یئتیشمز .

سالسین

بولبول گرک اوڑ عشقینی دائم گولہ سالسین،
 گولده گرک اوڑ کولکھ سینی بولبولہ سالسین .
 مجنون کیمی عشقین یولینی طی ائدہن اولسا ،
 اوڑ بوینونا مردانہ گرک سلسلہ سالسین .

قصوی

هر لحظه مین جان

ای ملک سیما کی سندن اوڙ گه حیران دور سنه،
حق بیلور انسان دئمز، هر کیم کی انسان دور، سنه.
وئر مین جانین سنه بولمز حیات جاودان ،
زندة جاوید او نا دیر لږ کی قوربان دور سنه.
عالمی پروانه شمع جمالین قیلدی عشق،
جان عالمسن، فدا هر لحظه مین جان دور سنه.
عاشقه شوقیله جان وئر مک سنه مشکل دگیل:
چون مسیح وقتسن جان وئر مک آسان دور سنه.
پادشاهم ظلم ائدیب عاشیق سنه ظالم دئمیش،
خوب اولانلاردان یامان گلمز بو بیته دور سنه.
ای فضولی خوب اولانلاردان تغافل دور یامان،
گر جفاهم گلسه اولانلاردان بیر احسان دور سنه.

پاره - پاره دل

جانمین جوهری اول لعل شکر پاره فدا .

عمرمین حاصیای اول شیوۂ رفتارہ فدا .

درد چکمیش سریم اول خال سیہ قوربانی ،

تاب گورمیش تنیم اول طرۂ طرارہ فدا .

گوزلریمدن تو کولن قیلرۂ شکیم گہری ،

لبلریندن صاحبیلن اولؤ شہوارہ فدا .

چاک سینمدہ ارلان قانلی جیگر پاره لری ،

مست چشمیندہ اولان غمزۂ خونخوارہ فدا .

پاره - پاره دل ہجر ووح پریشانیمدن ،

سر کویندہ گزن ہر ایتہ بیر پاره فدا .

جان و دل قئیدنی چکم کدن اوزوم قور تاردیم ؛

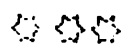
جاننی جاننا بیه ائتدیم ، دای دلدارہ فدا .

ای فضولی نرلی گر ساقلاز ایسم جاننی عزیز ؟

وقت اولی کی اولی بیر شوخ ستمکارہ فدا .

بنز تمه بولبوله

منده مجنونندان بتر عاشیقلیق استعدادی وار ،
 عاشیق صادق منم، مجنونن آنجاق آدی وار.
 فیل تقاخیر کی، سنین هم وارهن تک عاشقین ،
 لیلی نین مجنوننی ، شیرینین اگر فرهادی وار .
 اهل تمکینم منی بنز تمه ، ای گول، بولبوله :
 درده یوخ صبری اونون هر لحظه بین فریادی وار.
 گزمه ای گوندوم قوشی غافلر فضای عشقده :
 کی بو صحرا نین گذر گاهینده چوخ صیادی وار

چوخ درد چکمیشم

جانلار وئریب سنین کیمی جانانه یتمیشم،
 رحم ائیله کی یتمینجه سنه، جانانه یتمیشم.
 شکرانه وصالنه جان وئردیگیم بو کی
 چوخ درد چکمیشم کی بودرمانه یتمیشم.

مور محقرم کی سراسیمہ چوخی گزیب،

ناگاہ بارگاہ سلیمانہ یئتمیشم .

بیر بولبولم کی گلشن اولو بدور نشیمینم!

یا طوطیم کی شکر ستانہ یئتمیشم .

دور فلک میسر ائدی بدور مرادیمی ،

گویا کی طالب گهرم، کانه یئتمیشم.

مسکین فضولیم کی سنہ تو تومیشام اوزوم!

یا بیر کمینہ قطره کی عمانہ یئتمیشم .

ای حکیم!

عشقدن جانیمده بیر پنہان مرض وار ای حکیم!

خلقه پنہان دردییم، اظهار ائتمہ زینہار ای حکیم!

وار بیر دردییم کی چوخ درماندن آرتیقدر، ولی

قوی منی دردیملہ، درمان ائیلہ وار ای حکیم!

گل منیم تدبیر بیہودہ مدہ سن بیر سعی قیل،

کی اولام بودردہ آرتیق قراخ گرفتار، ای حکیم!

رنج چکمه، صحت، امیدین فضولیدن گوؤتور:

کی قبول صحت، ائتمز بییلہ بیمار ای حکیم!

قیلمازام

حیرت، ای بوت صورتین گؤردیکجه، لال ائیلر منی!
 صورت حالیم گؤره ن، صورت خیال ائیلر منی .
 مہر سالمازان منہ ، رحم ائیلہمز سن بونجا کی
 سایہ تک ، سودای زلفین پایمال ائیلر منی .
 تیر غمزہ ن آتما کی باغریم دلر قانیم تو کر ،
 عقد زلفین آچما کی آشفته حال ائیلر منی .
 ای فضولی قیلمازام تراہ طریق عشق ، کی ،
 بو فضیلت داخل اهل کمال ائیلر منی .

فنامقصودایدی

گؤردہ م اول خورشید حسنین اختیاریم قالمادی،
 سایہ تک بیر یئردہ دورماقہ قراریم قالمادی .
 بیر گون اولماز طلعتین گؤرمک میسر ، آہ، کی
 ذرہ جہ اول گون یانیندا اعتباریم قالمادی .

غم گونی همدملریم غرق اولدولار گؤز یاشینه،
 سیلمگه، گؤز یاشینی بیر غمگساریم قالمادی،
 روز گاریم خوش کئچیردی، آه کی دؤران کئچوب
 اولدی احوالیم خراب، اول روز گاریم قالمادی،
 راه عشق ایچره مند آنجنات فنا مقصود ایدی،
 شکر کی مقصوده یئتدیم، انتظاریم قالمادی،
 ای فضولی ائل نامی اغیاریم اولدی یار ایچون،
 سوز دلن غیری، بیر دلسوز یاریم قالمادی

بیر سرنگون اولموش گمی

تاب سوز سینهدن اسگیلمه سئیدی گؤز نمی،
 گؤز یوموب آچینجا سیلابه وئرردیم عالمی
 هر گؤزوم بیر موجسیر دریادور، اول دریا ایچون
 هر قاشیمدور موجودن بیر سرنگون اولموش گمی،
 موی ژولیده مده دور جمعیت اصناف غم،
 ملاک سودانین بودور، گویا سواد اعظمی،
 بیچروار، ای دیده وصل ایامی تۇکمه خون دل.

ساقلاکي، البته، اوزون هم گلر بير گون دمي،
 آدميدن چوخ اولار طاهر پريوشلر، ولي
 آزا اولار واقع پريوشلرده سن تک آدمي،
 وصل ياديله كؤنول، سؤندورمه آهيم آتئين:
 كتابه تازيمدن اكر اه ائتمسون هيچران غمي،
 اي فضولي قبلدي جانيم رشته سين پر پيچو تاب،
 بير پريوش دلبرين سوداي زلف پر خمي.

ليلي دئمه، مجنون دئمه

ليلي دئمه شمع مجلس افروز	مجنون دئمه آتس جيگر سوز
ليلي دئمه جنت ايچره بير حور	مجنون دئمه طلعت ايچره بير نور
ليلي دئمه بير يگانه دهر	مجنون دئمه بير فسانه شهر
ليلي چمن بلا نهالي	مجنون فلک وفا هـالاي
ليلي مه آسمانه حشمت	مجنون شه کشور هـالامت
ليلي صف حسن اميري	مجنون سر کوی غم فقيري
ليلي ايشي عشوه و کر شه	مجنون گؤزي باشي چشمه چشمه
ليلي ونشاط حسن کامي	مجنوندا بلای عشق دامی
ليلي صدف حيايه بير در	مجنون اونه نله مين تفاخر
ليلي ده کمال حسنله ذوق	مجنوندا جمال ليليه شوق
ليلي ده وصال دوست ميلي	مجنوندا هم آرزوی ليلي

(ه ليلي و مجنون، آدلي اولان، اوزون بير مثنوي دنا)

نتیجہ رباعی

ھیچرین جیگرینی هر کیمین قان ائیلر،
 تدریجیله وصلین اونا درمان ائیلر؛
 زلفین کیمی کی مدت ایله کافر ائدر،
 لعلین اوئی بیردمده مسلمان ائیلر.

تهدید ایله کئچدی روزگار ای واعظ!
 فوت اولدی شراب وصل یار ای واعظ!
 گر کوثر و حور ایسه غرض و ئرمه عذاب،
 نه ترک بویور ، نه انتظار ای واعظ!

☆☆*

پروانه یه ظلم بیحساب ائیلر شمع،
 ظلم اودینا باغرینی کباب ائیلر شمع،
 گویا کی بیلیر ظلم سرانجامی ندور؛
 بیهوده دگیل کی اضطراب ائیلر شمع؛

فریاد، کی عشق بیقرار ائتدی منی؛
 درد و غمیله زار و نزار ائتدی منی؛
 خاک سر کوینده غبار ائتدی منی؛
 سر گشته و خواری و خاکسار ائتدی منی.

نچه سچیلیمیش تک بیت

آفرین آی جام، کی سیلدین گوۋنول آئینه سین،
 خاطر پاکیمده دنیانین خیالی قالمادی .

☆☆☆

حذر قیل آه! اوردوندان جورینی عشاقه آز ائیله!
 خس و خاشاک کی ییخما، شعله سیندن احترازا ئیله!

☆☆☆

مردم چشمیم ایاغینه روان سو تو کدی،
 کی گرك سو تو کوله سروین ایاغینه، مدام .

☆☆☆

ای وضوئی، روش عقل ملول ائتدی منی،
سپو قیلدیم کی جنون دردینه درمان ائتدیم،

نالهدن دور، نئی کیمی آوازه عشقیم بلند،
نالهدن کین قیلمازام، نئی تک کس یاسم بند بند،
قبل مدد ای بخت، یوخسا کام در ممکن دگیل.
بئله کی اول دلربا بیدر دور، من درد مند.

عاشیق اولماق سنه بسدور بیزه برهان جنون،
حسنه عقل اهلی مقید اول بیلماز مطلق.

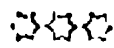
دهنن دردیمه درمان دغدیلر جانانین،
بیلدیلر دردیمی، یوخدور دغدیلر درمانین،
کئچدی میخان دین ائل، مست مئی لعلین اولوب
نه ملکسن کی خراب ائتدون ائوین شیطانین!

و غر مه حسن اهلنه یارب، قدرت رسم حفا.

چون جنا چکے مکدہ عشق اہلینہ طاقت و اثر مددوں۔

ای خوش اول مست کی بیامز غم عالم نہ ایمیش،
 نہ چکر عالم ایچون غم نہ بیلر غم نہ ایمیش۔

ہوت نورسیم نمازہ، شب و روز، راغب اولموش،
 یونہ دیندور، اللہ - اللہ، بوتہ سجده واجب اولموش؟

رسولِ خدا

چينار

گئىجە كىچىمىش، اولدوزلار آغ، گۆك قارا،
سۆيىكىنىمىش قوجامان بىر چينارا .
بىر ياننىمدا عمر كىمى آخىر سو ،
قاچمىش بو گون طبيعتىن يوخوسى .
بوداغلاردا سىر يىن يىلدىن خوش سسى
يارپاقلار يىن حزين - حزين نغمەسى .
اورە گىم بىر قانداقلا نمىش قوش كىمى
هئى چىر پىنير تسلىسىز ، عصبى .
بويلى چينار بوداق آتمىش، قول آتمىش،
اۋز عمر يىندە چوخ عصر لىر قوجالتمىش .
گۆر كىمىندە قارلى داغلار وقارى،
باشى بوتون آغاچلاردان يوخارى .
توفان قوپار ، ياغىش ياغار قارتۇ كر،
اودقامچىلى ايلدىر يملار گۆك سۇ كر .

بعضاً چایدا داشلار داشی قووالار ،
 سئلده گئدر گوگ چمنلر اووالار .
 یارغان یارار سینه سیننی داغلارین ،
 سولار اووار بینه سیننی داغلارین .
 کاروان چکر گوگده قارابولدلار ،
 چوغون گلر شاخنا کسر ، بوزدونار .
 خان چیناریم اگمز مغرور ، باشینی .
 کیمسه بیلمز خان چینارین یاشینی .
 گئجه قارا ، دوردیم دوشوندیم بیر آز .
 دئدیم : نندن اولور چینار ییخیلماز؟
 بیردن چینار دیله گلدی ، دئدی ، باخ ،
 بوتور پاقدادریندن کؤک سالاراق ،
 هر طرفه اوزاتمیشام قولومی ،
 اولادلاریم بوزوموش ساغ - سولومی ،
 بئله مغرور دایانماغا حقلیم .
 من کؤکیمله بو تورپاغا باغلیم !

بول بول

ائلى توتوب سېپىن يىنە ، آبختور آنا بول بول ،
 باغچالاردان كسىلمە يىر خوش چېچىپ سونا بول بول .
 بوران ككچدى باھار گىلدى ، قىزىل گۈلۈن دەمى چاتدى .
 محبتىن ھەر مەزىنى عارف گىرگ قانا ، بول بول .
 « ەن دوستلىغا وئىردىم كۈنۈل ، مېھىر بانىم ! » دىدۇم سىنە ،
 ككچىر مەنى امتحاندىن چىتىن گۈندە سىنا ، بول بول .
 مەن سۆزۈمدىن قايىتمارام : سىنەنكارا حەرمەتتەم وار ،
 سۆزلىرىمە خىلاف چېخسام ، اوندە مەنى قىنا ، بول بول .
 سەن نەمەنى ائىلە وئىردىن ، مەندە ائىلىن دىلدا نىجىيام ،
 شەرمەندىن ، نەمەندىن ، نەسۈزۈن وار بونا ، بول بول ؟
 گىل باش - باشا وئىرىپ سورك گۈزەل ەمرون سىفاسىنى ،
 پىزە ياندىن كىر باخاتلار قالسىن يانا - يانا ، بول بول .
 ھىچ يىر سەزىن تەللىرىندە چالنىمامىش نەمە مەنىم ،
 گىزىر مەدىم ياد سۆزۈندىن قولانغىمدا تانا ، بول بول .

گول ، چو خدا ندور حسرت چکوب آرزو لایبیر رضاسینی ،
دیبر کوئلوم باغچاسیندا هر گون گلیب قونا ، بول بول .

لایلا

گول آچیلدی چمنده ، لایلا ، بالام ، آلايلا ؛
کوئلوم دوشمز کمنده ، لایلا ، بالام ، آلايلا ؛

سن عمریمین گولیسن ، باغچاهمین سونلبولیسن .
گول دوداغین گولنده ، نئیله بیرسن گولی سن ؟
لایلا ، گولوم ؛ آلايلا ؛ شیرین دیلیم ؛ آلايلا ؛

گونشلی گوندوز سنین ، دره سنین ، دوزسنین ؛
اقله سووینج گتیرن ، بوخوش گونوموز سنین .
لایلا ، قوزوم ؛ آلايلا ؛ آلاگوزوم ، آلايلا ؛

سن دوغولدون بختیار ، بئشیگینه گون دوغار ،
بؤی بی هله دول یاشا ، نورلی گله جگین وار .

لايلا ، جئيران ، آلايلا! سنه قوربان ، آلايلا !

بیر سووینج وار سسینده ، اوزونسنده ، نفسینده ،

نه دادلیدور یاشاماق آزادلیق اولکه سینده !

لايلا ، بئشیگیم ، لایلا! ائویم ، ائشیگیم ، لایلا !

کهر

بعضاً گئجه لرین درینلیگینه

یانیلان سسینده بیر کدر آغلار :

یوخسا خیالیندا جانلانیر یئنه :

سیلدیریم قایالار ، او یوقلی داغلار .

او عزیز گونلرین خاطرده سیله

یئنه هیجانلانیب ، گلیرسن دیله .

ایچینده حسرتین یانیرمی ، سوئله !

کهریم ، کهریم ، فقیر کهریم !

کدری داغلاردان آغیر کهریم .

بوئی دیک سنینله بیر جبهه لرده ،

• دۇشوموز يارادان نشانلار آلدى
 گوندوزون گئجه نى بوغديغى يئردە،
 • سسيميىز ائللره ولوله سالدى
 اونوتديق قورخونى، آتديق تلاشى،
 بيزدۇ گوش قارداشى، جبهه قارداشى
 بىرلىكده اؤر گنديك چتتىن ساواشى •
 كهرىم، كهرىم • قورچاقى كهرىم!

دوشمىن گۆزىنه پىچاق كهرىم!

.....

.....

يارالى بئلىنده يارالى دوستون،
 چىخدين آرايقدان دوشمه دين اله،
 ائودن، سوؤ گىلىندن آرالى دوستون،

او گوزدن باغلا دی عمری سنینلہ •
 سنینلہ بیر گونون دؤ گوشچیسیز،
 او گوندن بو گونه آیریلما دیق بیز،
 گونوم بیر ایل کئچر، اینان کی سنسیز •
 گونلومه هر کسدن یاخین کهریم!
 گل ائله کیشنمه ، ساقین، کهریم !

یئنہده جانلاندى ، خیالیمدا ، باخ،
 کئچمیشین شرفلی صحیفه لری :
 من یاتوب بوینونا الیمده یارق ،
 بیر آنداسیچرایب آشدیق سنگری،
 بیردن «ای واه!» دئییب سینهمی توتدوم،
 آغیزدان قیوریلوب، قانیمی اوددوم •
 گؤزلریم قارالدى، سنی اونوتدوم ...

یارالی دوستونی آلان ، کهریم !

دوغما جبهه میره سالان کهریم !

گورنلر دییرلر ، وورولاندا من

فینخیروب دورموسان بیر آز آدالی

کئچیروب دیشینی توققاما بیردن ،

اود الو ساچاراق داشلاردانالین

قوللاریم بوینوندا ، قاچمیشان اوردان

اوقویماهار ایدان ، اووورها ووردان

ایندی بو منمی یم سنی اونودان ؟

کهریم - کهریم ، کولک کهریم !

سینانمیش کهریم ، تولک کهریم !

اونوتماق اولارمی او زمانلاری ؟

شرفلی او گونلر او نودولورمی ؟

.....

کهپریم ، کهپریم ، ایگید کهپریم !

کونلورین دردانی کیویته، کهپریم !

شیراز

حیدر بابایہ سلام

(بوشعلر لرین رسم خطی د گیشیلہ میشدی)

حیدر بابا ایلدیریملار شاخانداندا

سللر ، سولار شاقیلدیوب آخانداندا

قیزلار اونا صف باغلیوب باخانداندا

سلام اولسون شوکتوزہ ، ایلوزہ

منیمده بیر آدیم گل سین دیلوزہ

حیدر بابا کہلک لرون اوچانداندا

کول دیبینن دوشان قالخیب قاچانداندا

باخچالارون چیچکلنوب آچانداندا

بیزدنده بیر ممکن اولسا یاد اله

آچیلیمیان اور کلری شاد اله

حیدر بابا گون دالوی داغلا سین

ئوزون گل سون بولاخلارون آغلا سین

اوشاخلارون بیردسته گل باغلا سین

یل گلندہ ور گئیر سین بویانا

بلکہ منیم، یاتمیش بختیم اویانا

حیدر بابا یولوم سنن کج اولدی

عمریم کچدی گلمدیم کج اولدی

عج بیلمدیم گوزلرون نج اولدی

بیلمدیم دنگه لر وار، دنوم وار

ایتگین لیش وار، آیر یلبق وار، تولوم وار

حیدر بابا شیطان بیر ی آردیریب

محببتی اور کله ردان قازدیریب

قره گونون سر بوشتی یازدیریب

بسالوب خلقی بیر بیرینون جاننا

بار شعی بشدیروب قاننا

گوز یاشیما باخان اولسا قون آخماز

انسان اولان منجر باشه تاخماز

آما حیف که توتدوغور بیر آخماز

بہشتمین جہنم اولماقدا دور

دیججه مہیز محرم اولماقدا دور

داشلی بولاخداش قومنان دولماسین
 باغچالارون سارالماسین سولماسین
 اوردان کچن آتلی سوسوز اولماسین

دینه بولاخ خیرون اولسون آخارسان
 افندره خمر خمار باخارسان

تمه جانین بال بللمسین ییردیم
 سوندان دوروب اس دونیمی گیردیم
 باخچالاردا تیر ینگنی دیوردیم

آی اریمی او ازیرن گونلریم
 آغاج مینوب آن گزیرن گونلریم

بایرامیدی، گجه قوشی او خوردی
 آداخلی فن بیگ جزا بین تو خوردی
 هر کس شالین بیر باجادان سو خوردی

آیه نه گوزل قایدادی شال سالاماق
 بیک شالنا بایراملغین باغلاماق

شال ایستدیم منده اوده آغلا دیم
 بیر شال آلیب تز بعلیمه باغلا دیم

غلام گله قاشدیم شالی سالادیم

فاطمه خالامنه جوراب باغلادی

خان ننه می یادا سالوب آغلادی

حیدر بابا آغا جالارون اوجالادی

اما آقا حیف جوانلارون قوجالادی

توخلیلارون آریخلیوب آجالادی

کولگه دندی، گون باتدی، قاش قرلدی

قوردون گوزی قارانلیقدا برلدی

حیدر بابا یار و یولداش دندیلر

بیر بیر منی چلده قویوب چندیلر

چشمه لریم ، چرا اخلاریم سندیلر

یامان یرده گون دوندی آخشام اولدی

دنیا منه خرابه شام اولدی .

بیر چخیدیم دام قیه نین داشنا

بیر باخیدیم گچمشنه یاشنا

بیر گوریدیم نر گلمش باشنا

منده اونون قارلاریلان آغلاردیم

قش دوندران اور کلمری داغلاردیم

حیدر بابا گل غنچهسی خنداندى

آقا حیف اورک غذاسی قاندى

زندگانلیق بیر قارانلیق زنداندى

بوزندانون دریچهسین آچان یوخ

بودارلیقدان بیر قورتولوب قاچان یوخ

حیدر بابا گیلر بوتون دوماندى

گونلریمیز بر برندن یاماندى

بر برون آیریلما یون اماندى

یاخشلی المزدن آلوبلار

یاخشى بزى یامان گونه سالوبلار

بیر سوروشون بو قارقنمش فلکدن

نه ایستیور بو قوردوغی کلکدن

دینه گچرت اولدوزلاری الکلدن

قوی تکولسون بویر یوزی داغیلین

بو شیطانلیق قورقوسی بیر یغیلین

بیر اوچیدیم بو چرپان یلن /

باغلاشیدیم داغدان آشان سلن

آغلاشیدیم اوراق دوشن الن

بیر گوریدیم آیر بلغم کیم سادی

الکه میزده کیم قورلادی کیم فالدی

من سنون تاشراغا سالدیم نفسی

سنده قیتر گیلر سال بو سسی

بايقوشوندا دار اولماسین قفسی

پوردا بیر شیر وارد اولوب باغور

مروتسیز اسانلاری چاغریر

حیدر بابا مرد اوغولار بوغکینان

نامردلرین بوره نالرین اووگینان

گدیکلرده قوردلاری دوت بوغکینان

قوی قوزیلار آیین شاین اوتلا سین

قویرونلارون قویروقلارین قاتلاسمین

حیدر با باسنون گو گلون شادا اولسون

دنیا وار کن آغزون دولی دادا اولسون

سنن کچن تاناش اولسون یادا اولسون

دینه منیم شاعر اوغلووم شهریار

بیر عمر دور غم اوستینه غم قالار

علی و احمد

حق عاشقى

- عشقىن منى دۇندردى ، گولوم ، بولبوله سنسىز ،
گۇنلوم توتولار ، باخسام اگر بىر گولە سنسىز ..
زلغىن اوخى گۇستردى منە عشق كىمىدىن ،
دوشدىم يەنە مەجنون كىمىدىن - دىلدىن - دىلە سنسىز •
بىر گون اوزوين هيجرى بىر آي اولدى گۇزومده ،
زلغىندىن ايراق دۇندى گىجە بىر ايله سنسىز •
ليلاسى ايچون دۇزمەدى بىر محنتە مجتون ،
حق عاشقىم ، دۇزمىشم هر مشكلە سنسىز •
هر عاشقىن اوز يارىنه دورمىيلى ، منىمده
مىيلىم گولە يوخدور ، هوسىم سونبوله سنسىز •
گۇز ياشى ايله بسله دىگىم نىچل امىدىم ،
گلمز گۇزه لىم ، مین گول آچا ، حاصیلە سنسىز •
سن گۇرسن اگر واحدى ، رحىمىن گلر، ای گول؛
بىچاره اندىر آه و فغان بىر بئله سنسىز •

قوربان دئمیشم

گؤزلرین قاره سینه بیر نئچه قوربان دئمیشم ،
 قاشلارین تاقینه ، قوربان یئرینه ، جان دئمیشم !
 راز پنهانیمی خلق ایچره منیم فاش ائلهدین ؛
 بیوفا من کی سنه سریمی پنهان دئمیشم !
 خوبلر جمله گدادور سر کویینده سنین ،
 سنه بو خوبلر ایچره مه تابان دئمیشم !
 قاشینا تیغ دئدیم ، قانیمی تۆکمک نه ایچون ؟
 توت کی ، ظالم نولا ، بو باره ده بهتان دئمیشم !
 اینجی یوب چیخسا سینهمدن یئری وار ، پیکانین ،
 کی نیچون باغریما گلدی کجه باسوب ، جان دئمیشم !
 واحدم قویما یین ، اولدوردی او مپاره منی ،
 سهو ائدوب گول اوزونه مپردرخشان دئمیشم !

مردانه لیک

عشقین تمام نشئه سی دیوانه لیکده دور ،
 مئیحانه نین ملاحظتی مستانه لیکده دور .

- جاهل‌لرایله عارفین اولماز علاقه‌سی ،
- حال اهلی نین تکاملی فرزانه‌لیکده دور
- لعلین خیالی گونلومه دولسا عجب دگیل !
- گیزلین خزینه نین چوخی ویرانه‌لیکده دور
- یئتمز وفاسی آخیره نامرد اولانلارین ؛
- شخصین بوتون دیانتی مردانه‌لیکده دور
- واحد ! اگر چه صنعته قیمت وئریر سه خلق ،
- شهرینده قدر قیمتی در دانه‌لیکده دور

دئدیم ، دئدی

- دئدیم : ای غنچه‌رهن ، گونلومی قان ائیلهمیسن !
- دئدی : بیجا یئرہ عشقیمده فغان ائیلهمیسن !
- دئدیم : انصاف ائله ، اینجیتمه منی ، عاشقینم ،
- دئدی : گئت ! سریمی دنیا یه عیان ائیلهمیسن .
- دئدیم : آغلایتمانی ، سرو بویون شوقینده ؛
- دئدی : گوز یاشینی بیهوده روان ائیلهمیسن !
- دئدیم : آز چکمه‌میشم ، گوزلارینین حسرتینی ،

دئدی : اؤز گؤنلونی یئرسیز نگران ائیله میسن !
 دئدیم : عشقینده اسیرم ، منه بس خئیری ندور ؟
 دئدی : اولده بوسوداده زیان ائیله میسن !
 دئدیم : عشق آتشی ئیلر منه ؟ قورخان دگیلم !
 دئدی : بیچاره یانارسان ؛ نه گمان ائیله میسن !
 دئدیم : ای گول ! من ازلدنده گؤزه ل عاشقیم ؛
 دئدی : سن روحینی عشق ایله جوان ائیله میسن !
 دئدیم : هر گون سر کویینده دولا نماقدور ایشیم ،
 دئدی : واحد ، نه گؤزه ل یئرده مکان ائیله میسن !

شانه چک هر دم

یارین ره عشقینده ، گؤنول قان اولا ، خوشدور ،
 هیجرینده گؤزوم هر گئجه گریان اولا ، خوشدور -
 من کی بو قارا گؤزلیلر عشقینده اسیرم ،
 سینهم هدف ناوک مژگان اولا ، خوشدور .
 سن عصر میزین ایندی زلیخاسی سن ، ای گول ،
 عاشق سنه دین یوسف کنعان اولا ، خوشدور !

یغما باشینا ، نازیله بیر شانہ چک ہردم ،
 گؤنلوم کیمی زلفیندہ پریشان اولا ، خوشدور !
 آج سینہنی ، گؤسترمنہ ، ہر صبح زمانی :
 گول بولبول ایچون چاک گریبان اولا ، خوشدور !
 رخسارین اودی گؤنلومی یاخدیقجا سؤوینتم :
 پروانہ یوزایل شمع ایله سوزان اولا ، خوشدور !
 جانان نہ جفا ائیلہسہ ، واحد ، یئنہ صبرائت :
 عشق اہلی اسیرغم جانان اولا ، خوشدور •

ستیم خانہ

زلفین نہ بیر آن گؤزہ لیم شانہ سیز اولماز؟
 عادت بئلہ دور؛ عشق ائوی بیگانہ سیز اولماز.
 طعن ائیلہمہ ، زلفیندن اوزا قلاشما سا گؤنلوم:
 بیر یئردہ کی زنجیر اولا ، دیوانہ سیز اولماز.
 غمدن یا نارام ، روینی گؤستر مہ رقیبہ ،
 بیر شمع کی شوق آرتیر اپروانہ سیز اولماز.

مخمور گوژون قویمادی بیر گوئلومی راحت ؛
 بیردم بوستم خانهسی مستانه سیز اولماز .
 سن شوق لب یار ایله ایچ باده ، ایچنده
 کیم دور دیره ، مئی مجلسی پیمانہ سیز اولماز .
 بیر دلبرین عشقینده بو تون دیلار دوشدوم ؛
 هنگامه دور ، عشق عالمی افسانه سیز اولماز .
 واحدمئی ایچر کیزلی ، دیبر لر ، دون ایشیتدیم ،
 اور ندخرا باتیدور ، مئیخانه سیز اولماز .

شاعر آزاده پرست

اوقاره زلف ، کی هر دم دولاشیر شانه لره ،
 گوستریر عشق کمندین دل دیوانه لره .
 مهر رخسارینی مندن کسوب اولماه تمام ،
 دوشدی فرصت یسنه بوندان بئله بیگانه لره
 یوخسا ای گول بز قدر باده ناب ایچمزدیم
 شوق لعابین منی جلب ائیلدی مئیخانه لره .
 فاندؤ نسون گوژوم اول باده گلگون سنسین ،

بیرده گر رغبت ائدم ساغر پیمانہ لره .
 حسرت چشم خمارین، لب لعین هوسی
 گوستریر گوشهٔ مئبخانه نی مستانه لره .

جورین آزائت منه، قورخیم بودی بیر آه چکم،
 بیر یانار اوددوشه باشدان.. باشا کاشانه لره .
 واحدیم ، شاعر آزاده پرستم ، نه غمیم ؟
 قیلماسام رغبت اگر مسجده، بوتخانه لره!

عشق سوداسی

گۆزه لیم، گۆزلرینین صحبتی هر یاندا اولور!
 بو ملاحظتلی باخیشلار قوزی، جئیر اندا اولور .
 بیر علاج ائت منه، ایستکلی طبیبیم سنسن!
 عاشقین چاره سی اؤز سؤؤدیگی جاناندا اولور .
 بولبول ایستر گولی، طوطی شکر ی، منده سنی،
 عشق سوداسی بو اوچ عاشق نالاندا اولور .
 بو گۆزللیک، کی سنین وار، گۆزه لیم انصافن

نەملکدە، نەپرىدە، نەدە انساندا اولور .
 واحدین بللی دگل مسکنی پروانە کیمی .
 گاه شمعە دولانیر ، گاه گلستاندا اولور .

گۆزەلیم سندنە بشر سن !

بیر گون گۆزەلیم، قبریمین اوستون اؤتوشرسن،
 دردیندن اولن عاشقینی باشە دوشرسن .
 ائتمز فلک اولسا بو قدر ناز و کرشمە ؛
 انصافە یاخینلاش گۆزەلیم، سندنە بشر سن .
 نازیلە گلر کن قدمین قوی گۆزیم اوستە،
 قویماقوری یئر اوستینە: بیردن سوروشرسن!
 بیگانە ایله گزمە! ددیم قلبینە دگدی،
 جانان ! نە بیلیم سن بو قدر دگمە دوشرسن .
 بیر سالمدین اؤز عاشقینی یادینە ، ظالم !
 اغیار ایانە اما گدیب هر گون اؤپرشرسن .
 ال چاک مند، ای دل، دئمە زلفیندن اوماهین،
 بیر گون بو کمندە سن اؤزوننە ایلشرسن .

رحم ائىلمەدىن واحدە، ظالم، دىرىلكىدە ،
 اۋلدىكىدە مزارىملە گئىدرسن گۇرۇشرسن .

ائىللەر سۇۋىنىرلەر

دل نالە ئىدر، اول گول خندانى گۇرندە،
 بولبول گلر افغانە ، گلستانى گۇرندە .
 گۇرچك او گولى، لىرىنە رىغىتىم آرتىر:
 طوطى ھوس ئىلر شىكر ستانى گۇرندە
 زنجىرى سۇۋىر گۇر ئىجە دىر، انەدى گونلوم،
 مەنن اولى ، اول زلف پىرىشانى گۇرندە .
 شادا واسادا، وصلىن ایلە ھەردم، دل عاشق،
 البتە دوشر محنتە ، ھىجرانى گۇرندە .
 عشق اھلىنىن آرتار، گۇزەلىم، دردوملالى،
 اغيار ایلە اۋز سۇۋىدىگى جانانى گۇرندە .
 گورچك سنى عالم سۇۋىنىر، قاش قارا لاندە،
 ئىللەر سۇۋىنىرلەر مە تابانى گۇرندە .

واحد سن او گون دردینی یاره دینه جکدین ،
لال اولدی دیلین، بس نییه جانانی گؤرنده؟

شکسته نئی کیمی یم

کؤنول، بوناز ائلی ین مه لقالرین نیی وار؟
جفادن اوژ که، بوزلف قرالرین نیی وار؟
بیر آرز جاغم داغیدان بونالارین گؤزه للیگیدور،
بودا گر اولماسا، بو بیوفالرین نیی وار؟
یئنه تسلا وئرن عاشقه گوزلر دور ،
کی یوخسا نغصه چکن مبتالارین نیی وار؟
شکسته نئی کیمی یم، باشقا همدیم یوخدور،
هوای عشقه دوشن بینوالرین نیی وار؟
امید مهر و وفا اومما آشنا لردن ،
اوزونده فکر ائله گؤر، آشنالرین نیی وار؟
صدای موسیقی ائتسین گرك گونولدری جذب .
اوره ک سیخان، یولی خارج صدالرین نیی وار؟
رقیبی قویما یینیز کوی یاره یول تاپسین،
بهشت ایچینده بو خائن گدالرین نیی وار؟

عمومه خدمت ائله قورخما و احد آرتارسان
اؤزی، اؤزین بیه نین، خودنمالرین نیی وار؟

دئدیم

تؤ کمه تئل-تئل، تئلوی مه اوزیوه ، یاره دئدیم ،
ویراسان هر تئلوی گؤنلومه مین یاره ، دئدیم .
زلفوی شانہ، گؤزہل ، ائیلسه ناراحت اگر ،
آل گیلن شانہ مژگانیمله دازہ، دئدیم .
سئیر ائدوب باغلاری آخیرده یئتیشدیم چمنہ ،
اوتوروب اوردا گینه باشلادیم اشعارہ، دئدیم :
اوخی بولبول، اوخی بیر لحظه گؤنول شادا اولسون،
بونى بیل اولمیه جک بیرده گؤنول قاره، دئدیم .
سسلدیم: زلفی قارا، گؤزلری گؤی، غنچه یاناق،
عیش-نوش وقتدی، گل واحدینه چاره، دئدیم .

کفر ایله ایمان آراسیندا

گؤنلوم قوشی، اول زلف پریشان آراسیندا ،

بیچاره قالبوب جنت ویران آراسیندا .
 گؤر کی نئجه سر گشته قالبوب والهوشیدا ،
 اول خال خطا ایله بدخشان آراسیندا .
 طغیان ائلیوب درد - غمیم ، بو دل زاریم
 بیر کشته یه بنزر قالا توفان آراسیندا .
 دل زلف ایله رخساروه چون قیلدی تماشا ،
 آواره قالبوب کفر ایله ایمان آراسیندا .
 آی: گؤر ندعجب معجزه دور کی نئجه بیتمیش
 بیر سونبول تر آتش سوزان آراسیندا .
 ای دل! ائله مه غم کی اونون یو خدی تفاوت
 کویینده چودرویش ایله سلطان آراسیندا .
 چون یار قیلوب لطفنی کم ، هانی اوهمدم ،
 تا صلح قیلا یار ایله واحد آراسیندا ؟

اینجیتمه گؤنلومی !

زلفین داغیلماق عادتیدور ، شانه نئيله سین؟
 یارین وفاسی اولماسا، بیگانه نئيله سین؟
 پروانه عشقی وار، دولانیر شمع باشینه ،

شمع ایسه یان دیریر اولی، پروانه نئیله سین!
 زلفونده ناله ائیلسه اینجیتمه گوئلومی :
 زنجیره تاب قیلماسا دیوانه، نئیله سین؟
 معشوقین او زگه لرله گزیر، او ما خلقدن:
 بیر ائو کی گئتدی غارته، همخانه نئیله سین؟
 گول غنچه لیکدان عادت ائدی ب بی و فالیقی،
 دؤنمیشسه بولبولین اوره گی قانه نئیله سین؟
 بیخدی رقیب گوئلوم ائوین وصل یار ایچون،
 دشمن منم بو ظالمه، کاشانه نئیله سین؟
 مئیکخانه نین شرافتینی آنلا باده ایچ،
 سر خوشلیق ائیلدین، بو نامئیکخانه نئیله سین؟
 سیندیر طبیعتینده اولان جهل شیشه سین،
 سیندیر مامست اولان کیمی، پیمانہ نئیله سین؟
 واحد دیرسه خلقه : حکیمانہ باده ایچ!
 همدم فساد اولاندا، حکیمانہ نئیله سین؟

آهو باخیشلی

چوخ گۆزللر گۆردوم ، آختاردیم بوتون دنیانی من!
 تاپمادیم عالمده اؤز گۆنلوم سؤون جانانی من .
 بینوا پروانه لر تک یئتمدیم مقصودیم ،
 عشق سوداسیله یان دیردیم بوشیرین جاننی ، من .
 نازنین آهو باخیشلی چوخ یریلر گۆرمیشم ،
 سؤومهدیم اؤز سؤو گیلیمدن باشقا بیر جئیرانی من .

نەچە سەئچیلەمیش تەك بیت

گۆنلوهی ، سن زلفیله ، من آهیمیله ، سؤو گیلیم !
 داریتریق ، دیوانه تک ، بیر یانه سن ، بیر یانه من .

ای زلف سیه ، دایره خالده دورما !

کافر بالاسی نقطه ایمانه دولاشما !

* * *

مجنون نہ برابر منہ ، صحرا لڑہ قاچدی ؟
عشق اہلی اودور عرصہ مردانہ دولانسین .

* * *

آہستہ شانہ چک ! گوزہ لیم ، تارزلفینہ ،
ہر بیر تئلیندہ مین دل دیوانہ باغلانوب !

* * *

گؤستر مہ قارہ خالینی ، گؤنلوم فغان ائدیر :
قوش دن گؤرنده تئز گلیر افغانہ ، سؤو گیلیم !

* * *

گول ایچیندہ گوزہ لیم زلف پریشان گؤرونور ،
باغ ایچیندہ ائلہ بیل ، سونبول رئیحان گؤرونور .

* * *

نتچہ مین عاشق سر گشتہ دوشر صحرا یہ ،
شانہ بیر تئل قیرا ، گوزلف پریشانوندان .

گول روییندہ کی خال سیدن احتیاط ائیلہ :

بہشتین باغینا ہندونی ، گ۱زلہ ، باغبان ائتمہ !

☆☆☆

ا۱ گنمہ چوخ گ۱زہ لیم ، چوخدا گ۱زلریں قارادور :
 طبیعتین ایشیدور ، گوندہ مین، گ۱زہ ل یارادور .
 رقیبہ وئرمہ نیشان ، یاخشی ساخلا قوینوندا ،
 منیمدہ عشقیم اوبیر جوت دریلمہ میش نارادور !

☆☆☆

ہر قارا زلفین اسیری اولمارام بوندان سورا :
 ایندی عالم ا۱ز گہ دور ، خوش روز گار ایستر گ۱نول .

دلی جئیران

گ۱زہ لیم عاشیقینی سالما نظر دن ،
 حسرتیندن ا۱لورم گل بیزہ ہردن •
 سنہ چوخدان وورولوب بودلی گ۱نلوم ،
 نئیلہ ییم کی خبرین یوخدی خبردن .
 گل منہ ناز ائیلمہ آی دلی جئیران !

او قارا گۆزلرينه اولموشام حئيران !

بیر دؤنوب باخماق ایله جانیمی آلدین ،
 منی مجنون ائله یوب چؤللره سالدین ،
 من اینانیدیم سنه اؤز گؤنلومی وئردیم ،
 منی آتدین ، گئدیپ اغیار ایله قالدین .
 گل منه ناز ائیلمه آی. دلی جئیران !
 او قارا گۆزلرينه اولموشام حئیران !

سن گزیرسن ؛ گۆزه لیم غیر ایله منسینز ،
 یوخی گلمز گۆزومه بیر گئجه سنسینز ،
 اؤزون انصاف ائله ای سؤو گیلی دلبر ،
 هانسی بولبول یاشایار باغ و چمنسینز ؟
 گل منه ناز ائیلمه آی دلی جئیران !
 او قارا گۆزلرينه اولموشام حئیران !

1

2

3

1000

عمر ايکي اولايدي

آوچي کونول وورغون بير شوخ جئيرانا ،
سحر - سحر سئيره چيخدي سيرانا ،
بير نغمه يدي آغ سولارين آخيشي ،
نر گيسلرين جان آليزدي باخيشي .

گوله باخديم ، جانان دوشدي يادىما ،
داغلار گولدي ، مجنون دئدي آدىما
دئديم : «مجنون منيم تكي اولايدي ،
عمر بير يوخ ، گرك ايکي اولايدي .

صرف ائدرديم يار يوليندا قوشا من !
کونول دئدي : «چؤوروله يديم قوشامن ،
قاناد لانون بولودلارا يئتئيديم ،

آزاد عشقين داستانيني اوئتئيديم !»

بو آرزويلا آلدى منى خيالات

دوشونجه مين اوردولارى چاپدى آت ...

ببردن گۆزوم بیر لاله‌یه ساتاشدی .
 سوروشمایین ندن ، نیه ساتاشدی ؛
 اونین باغری قاپ - قارایدی ، زیل قارا ،
 دئدیم : « لاله ! قارا هارا ، آل هارا ؟
 بئله پالتار گینمیسن دی نیه ؟ »
 سۆزیم یامان آجیق گلدی لاله‌یه ،
 دئدی : « عمریم خوش گرنلره باغلیدور ،
 کیم دییر کی باغیریم باشی داغلیدور ؟
 باهار چاغی گوللر گونش امنده ،
 گوروش تعیین ائیله میشم چمنده ؛
 درد بیلیمیرم ، یاس دوتمیرام ، چوخ شادام ؛
 منده ، شاعر ، سنین کیمی آزادام .
 ماتم ایچون اولسایدی هر قارا ،
 بئله رنگی من چیرپاردیم داشلارا .
 محبتدن مئی ایچمیشم حاللییام ،
 من سینه‌سی داغلی دگیل ، خاللییام .
 چوخ یاراشیر ، سن بیلیرسن ، یاراخال ،

گوڑہل اولور آغ یاناقددا قاراخال .
 اودئدیکجه جانان دوشدی یادیما ،
 داغدار گولدی ،مجنون دئدی آدیما .
 دئدیم :«مجنون منیم تکی اولایدی ،
 عمر بیر یوخ ، گرک ایکی اولایدی .
 صرف اندردیم انسالیکا قوشا من !»
 کؤنول دئنی :«چؤوروله دیدیم قوشا من ،
 قانادلانرب بولودلارا یئتئیدیم ،
 آزاد عشقین داستانینی اؤتئیدیم !»

فضولی

سؤوگی باغچاسیندا یار گزن یئرین
 قیزیل غنچه سینہ خار دئدی گئتدی .
 دادلی - دادلی دیوب سؤویشنلرین
 قایغوسی ،هیجرانی وار دئدی گئتدی .

الينده سيزلايان بير درد دلى سازدى ،
 او گو گلار شاعرى يئو د سيغمازدى ؛
 نادر اينجى كيمي شعرلر يازدى ،
 سارايلار گوزيمه تاردئدى گئتدى

فضولى عاشيقدى بير شوخ گوزه له ،
 دردينى سؤيلىرى شعره ، غزله .
 عمرينين باغچاسى دؤندى خزله ،
 ديلينده بيوفا يار دئدى گئتدى .

فضولى كامينا قلوباً ايرمهدى ،
 سؤودىگى تئللىرى اوپوب ، ادرمهدى .
 نه يازيق دنيا دا بير گون گوزمهدى ،
 «بو عالم روحيمه دار!» دئدى گئتدى .

ایکی رباعی

تازہ گلین کیمی چترین وار، آی گول !
 شاعرین یانیندا خطرین وار، آی گول !
 جانانین اللری دگمیشدور سنہ ،
 کی بو قدر گوژہل عطریں وار، آی گول ؟

باخاراق گونشہ دئدیم : « فتنہ کار،
 سن کی پارلاییرسان بو گو گدہ پار - پار
 قارالسان دونمز می جہاں ظلما تا ! »
 دئدی : « قورخما سنین اؤز گونشین وار ! »

علی فطرت

مونس منہ غم اولدی

یئتیشدیم جانہ بسکی چکمیشم بو شهرده ذلت ،
گئجه نی صبحه تک اولدی انیس مونسیم محنت .
آخیب پروین کیمی دائم گوژیمدن قانلی گوژ یاشیم ،
نیچین کی قویمادی نادان منیم افکاریمه قیمت .
جان آلماق فکرین اولسا ، جان سنه قوربانندی ، جانانیم ،
خیال ائتمه سنه بیر کس قویا ، بوباره ده ، منت .
بوخئیر ایشده نیه لازیمدی تأخیر ائتمه گین ایندی ؟
دور اولدور قوزتاریم غمدن کی اولماز بیله بیر فرصت .
منه اولمک بجهاندا یاخشیدور بیگانه طعنیدن ،
اودور کی ائیلرم مردانه جان وئر مکللیگه سبقت .
اویئر کی عدلیدن اوردا نشان اولماز ، اوتوپراقدان ،
نتجه آسایش ائتسین ، قانمیرام من ، بینوا ...
تقلم آزاد ، دیل آزاد ، خلق آزاد اولان اولکه ،
! گر دقتله باخسان ، عالم معناده دور جنت .

شرافت منده دور ، نهسنده ، ای نامرد بی وجدان !
بوزحمتله کمال اخذ ائیلهدیم ، تاپدیم ، بؤیوک شهرت .

وجدان

گرك عالمده بشر صاحب وجدان اولسون ،
خلقه شر ائیلمه سین ، قلبنده ایمان اولسون .
آنلا ! خلقتده مساویدور امیرایله فقیر .
مگر اونلار کی اونین عقلیده نقصان اولسون ،
وطنین سؤومیین انسانه نه لازیمدور حیات !
ائله بیر شخص گرك خاک ایله یکسان اولسون .
چو خالاری لاف و ورور ! یندی وطن عشقیندن .
قورخورام معرکه عشقیده پنهان اولسون .

غزل

صنما سن کیمی بیر دلبر زیبا اولماز ،
گونیلله آیدا ، سنه حسنیده ، همتا اولماز .

واردی مینلرجه بوگون شوخ پریچهره نگار ،
 لئیک سن تک بیرسی شوخ دل آرا اولماز .
 هانسی گولشنده سنین تک گول اولور عالمده ؟
 چشم مستین کیمی هئج نر گس شهلا اولماز .
 بیر نظر گؤرسد اگر عارض آلین هر کس ،
 بیرده گولشنده گوله مئیل تماشا اولماز .
 آذرستانی جمالین ائله ییب وادی طور ،
 طور سینادا دا هر گز بوتجلا اولماز .
 تاق ابرولرینه ، سجده ائدنلر ، سؤیلر :
 بو گؤزه للیکده یقین تاق کلیسا اولماز .
 عاشقین سالما نظردن دولانیم باشینا من ،
 گؤریسن من کیمی بیرعاشیق شئیدا اولماز .
 من مهجوری بوگون زار قویوب هیجرانین ،
 هیجرینه منده اینان تاب - توان دا اولماز .
 فطر تا بوغزل نغزی یئتیر اتمامه ،
 عشق اهلینده بیلیرسن سرو سودا اولماز .

فاتحہ - فایہ شیخ

ابراهیم ذاکر

گۆزەلیم

سەندەن ئۆتۈرى ئىدەرم نالە ۋاڧغان گۆزەلیم،
فكرين ائتمىشدى منى زار و پىريشان گۆزەلیم .
تەچەمدەتدى سنى دوشمن آليب آغوشە ،
باخار عاشيق سەنە حسرتلە جىرگىر قان گۆزەلیم .
ظالمين ظلمى گۆزەل گوللرينى غارت ائديب،
وطن ائولادى اولوب ظلميله تالان گۆزەلیم .
عاشيقم من او قيزيل گوللرينە سينە ندە ،
امرم چشمه حيوانينى هر آن گۆزەلیم .
نە قدر واردور علاجيم سنى وئرمم الدن ،
چكمرم ال، گرا اولام قانيمە غلتان، گۆزەلیم .
چكسەلر گونده، اگر بين دفعه ده، داره منى :
يا اولام من هدف خنجر بران گۆزەلیم ،
يو خدى با كيم منيم اصلن بونى بيل دشمندن ،

آلا اطرافیمی گر لشکر عدوان، گۆزه لیم.
هر مجالیسده سنین باشلایارام اوصافین.
ایسترم حقین اول خلقه نمایان گۆزه لیم.

آذراوغلی

هیجران غمی

شاعر مقصودینی دوشونمیشم من:
آرازی باده تک ایچمک ایسته سن.
بیل کی پیاله ایله قورتاران دگیل.
اونی قورتارماقمی ؛ بو آسان دگیل.
قاشیقلار قورتارماز سو دریا لاردان،
الوولا ، آتشله قوروماز عمان .
آراز قوه سینی بو ائلدن آلمیش ،
غمیره آلیشان گؤنولدن آلمیش .
بلکه هر اوره کده مین بیر آرازوار،
سؤنمور آرازدان کی جو شغون دا الغالار.
ایسته سن بونلاری قورودان، سن،
اولجه ائللرین گۆزیاشلارین سئل؛

سپیل بو اور کلرودہ یئر سالان غمی،
قالماسین نہ آراز ، نہ میجران غمی.

مذنب

بادمجان

حق یارادیب تحفه بادمجان سنی ،
بنده سینین دردینه درمان سنی ،

ایسترم آخیر سنون هر قسموی ،
آغدوگی اوستونده قارا جسموی ؛
یا کی ائندوم ویرد زبان اسموی ،

یا چکم آغوشه خرامان سنی.

گاهی گزروم بشقابی دولدور موسان ،
حلقه صفت دؤرمه ویزوب دور موسان ،
روغنیله بزم طرب قورموسان ،

ایستیری دل هر گئجه، هر آن سنی.

گاہی گؤروم قیمہ باسوبلار سنہ ،
غرق ائدیب بیر کاسا روغن سنی ،
اوندا هجوم آور اولوم من سنہ ،

تا چیخادوم دیشره اویاغدان سنی .

یاده دوشر کوپده قالان گونلرون ،
سیر کده نازایله یاتان گونلرون ،
عاشیقوه عشوه ساتان گونلرون ،

عقل یازیب نفسیمه فرمان سنی .

دویمارام عالمده بو اندیشه دن :

سیر که شیرهنی چیخادام شیشه دن ،

کامه یئتورسون سنی حق ریشه دن ،

هم ائلسون میوه رضوان سنی .

کیمدی سنین تک بئله نیلی گیین ؟

روح ایچون آلاله یارادیب جان سنی ،

«لاله» ده هر کیمسه گؤروب کوللارین ،

فکر ائله مزواردی اوزاق یوللارین ،

بیرجہ منیم بوینوما سال قوللارین :

تایبہ « مذنب » ده خرامان سنی

مذنب

میغ میغا

آشوب سالیب جهانہ میغ میغ

خلقی گتیریب امانہ میغ میغ

بولمز کی بوشاہ ، یارعبیت

سانجار گئدر آسمانہ میغ میغ

قاری لرینن رجوعی یو خدور

مشتاقدی چوخ جوانہ میغ میغ

سازیلہ کمانچہ سی البندہ

سانجار گئدر آسمانہ میغ میغ

ازبسکی اولوبدی خلقہ محرم

گہ-گہ تپیلیر توما نہ میغ میغ

لوزوئر دون اگراونا، ائویندہ

سنلہ گلہ جاق دو کانه میغ میغ

بىر فرمان آلىب قايىمقامدان

ھرىئىرى سۇوردولانە مېغ مېغ

ھىر باغە كى گئەسە دىنمىسولر

فكر ائىلمىون اوتانە مېغ مېغ

گاھى اوزانور بادام دىبىندە

گەدېر ماشى گىردكانە مېغ مېغ

گەلالەنى، شام قازانى اوينار

گەاود وورورى مايا نە مېغ مېغ

كورمىلچك ايلن شريك اولاندا

باخ گۇر نەدۇنوب اىلانە مېغ مېغ

بايدا چكىلر سەندە سارى

قىشدا قايدور مغانە مېغ مېغ

باخمور كى بوچۇلدى يا بوروندى

بىر نىشە ئندر نشانە مېغ مېغ

بىر عاجز بىنوا ، غرىبى

گر گۇرسە ئندر دىوانە مېغ مېغ

ايندى دادا نىبىدى، گون چىخاندا

ال گز دیری کاروانہ میغ میغ

قور تولاموری بیر نفر الیندن

سانجیر گتیریر امانہ میغ میغ

ہالا محمد تقی گلزار «قمہری»

باخدیقجاقان توؤکر

ای دل وفاسی یو خدی دلارا گؤزللرون ،
 جور و جفاسی چو خدی بورعنا گؤزہ لرون
 بوناز و غمزہ ایله، جان آلماق دور عادتتی ،
 آہو باخیشلی گؤزلری شعنا گؤزللرون .
 هر قاشی، بیر قیلینج کیمی باخدیقجاقان توؤکر ،
 انصافی یو خدور ذرہ جه اصلن گؤزللرون :
 آلدانمایین یالان دیلینہ ، فتنہ فعلینہ ؛
 بو بدتر از یهود و نصارا گؤزللرون .
 سناووس، تک بزر اوڑونی خلقی اوؤدیرر ،
 چون فکر و ذکر می مکردی، قطعاً گؤزللرون .
 عیج بیلمیو بلہ رحم ندور، داش اورہ کلی لر،

لعنت و فاسىنه بىلە زىيا گۈزەللەردىن
 بىر دىققەت گۈلدۈرۈشنى ، مېن رىقەد آغلايدۇ ،
 شۇنىڭدە گەلەم بىلەن تولا گۈزەللەردىن .

مەروارەد دىلەبازى

سۇرچە

قىش بوزدان ساپا قىلار آسدى ،
 اوشاق قىلار گۈرەما گۈرىياندى ،
 آشوب قاخدى گۈگەسارى ،
 سىغىرچىنلار ، قارانقوشلار ،
 بۇداقلاردان يىمىرە دوشدى ،
 قوش دىلىي ايله بىلە دىدى :
 قارلى قىش قورخوتمور منى ،
 باشا سالون اوشاق نىزى ،
 مەنە تىلە قورماسىنلار ،
 قايدالى سۇرچە دورا دىم .

يىنە قاد غرىيانىس بىلەدى ،
 قاپلار محكم باغ نىزى ،
 بوز توسىلار ، باشا قىلار ،
 چو خدان اوجوب گىلىرى قىلار ،
 آناج سۇرچە تىز بۇرۇشدى ،
 چىك-چىك اشوب ، يىنە اىستەدى ،
 «ترك ائتمىم بىر وۇطنى :
 وئرون بىر آز بوغدا ، دارى :
 توتما سىنلار ، بۇرماسىنلار ،
 چوخ اىنە دورا قول قانادىم .

م - ب

چوخ آروا دىنەن شىكايىتى

دگەزا گرىوز آلتىنا تىختە ، تباغىم آي كىشى ،

آروادی لاپ چو خاتمیشام چاغدی داماغیم، آی۔ کیشی .
 گول صنمی آلان زمان، فاطمہ بو شانندی قالامادی
 قاچدی یازیق تکذبان، هیچ طلاقیندا آلمادی ،
 شادبو ائویمده بیر نفر باشند چادرا سالامادی .
 ایندی مذمت ائیله بیر طایفا۔ تفاقیم آی کیشی،
 آروادی لاپ چو خاتمیشام، چاغدی داماغیم آی کیشی!
 ظالیم او بیلقیس منیم آخریمد چیخیب داداش،
 وار۔ یو خومی او غور لاییب . لاپ ائویمی ییغنیب داداش،
 قامتیمی **دیر** کیمی منگنہده سیخیب داداش .
 گونده گور زده سوستالیر بوال۔ ایاغیم آی داداش،
 آروادی لاپ چو خاتمیشام، چاغدی داماغیم آی کیشی!
 اونلار انسبتاً گینه، پیس دگیل آی بالام شرف :
 جمله مصیبت دوزوب ، بیر دفعه اولما ییب طرف .
 آرزق لیرام زلایخانی اولدوروب، ائیله ایم تلف ،
 قور خورام اوندا یانمایا بیرده چراغیم آی کیشی!
 آروادی لاپ چو خاتمیشام، چاغدی داماغیم آی کیشی!

آتھ اوپىنتى كوبرانى دىدە، غمە دچار ائدە،
 قلبىنى باغدار ائدىب، دھردە خواروزار ائدە،
 اومنى اينجىدوب، گرك، حق اونى شرەسار ائدە.
 گئىدى اونون يولە زدا بىر ميوە لى باغىم آى كىشى،
 آروادى لاپ چو خاتمە شام چاغدى داماغىم آى كىشى.
 دوزاون اۋچ آرواد الم شام ھىچ بىرى چىخمايىب نجىب،
 دوغروسى دۇنموشم چۆپە ، شېردە اولموشام عجىب،
 يوردى منى بئىل آغرىسى، رحم ائلمىر حكىم، طبىب
 اۋاسم اكر، قالار يتىم عورت - اوشاخوم آى كىشى،
 آروادى لاپ چو خاتمە شام چاغدى داماغىم آى كىشى!

(بو اوج شعر ، ۱۳۳۳ قمری دەچاپ
الغوش «مزه لی» روزنامه سینین ایکینجی
ایلیندن گۆتورولمیشدیلر .)

۱ - مزه ل !

رحم ائت گۆزه لیم ، حبس هیجرانینه دوشدیم !
 عشقینده مقصر کیمی زیندانینه دوشدیم !
 محراب سانب قاشینی ، دوردیقده نمازه ،
 آلداتدی گۆزون فتنه شیطانینه دوشدیم !
 دوتدیم سر زلفیندن ، اولمالیمده ایلان تک ،
 اپریقدی منی ، تاییخیلیب یازینه دوشدیم !
 دوردیم کی ایچم « آب نفا » لول لیبیندن .
 ناگه سوروشوب چشمه حیوانینه دوشدیم !
 بو نوع اوزوب شیپ -- شیپا چیخدیم چندن اوسته .
 « گوپ پولتی » ایله چاه زیندانینه دوشدیم !
 قالدیم اوقارانلیق قویردا بسکی داریخدیم ،
 سعیر ائمتک ایچون ، نو خط رئیحانینه دوشدیم !

رئىحانلار آزا گزديگىمى آنلادى باغوان ،
 بىر سىلله يىوب گوشه داما نينه دوشديم !
 عشقىنده بو ايدالره قاتلاشما يوب آخىر ،
 آلديم ده گه ذك تاك قلمى ، جانينه دوشديم !
 بىر بىر حامى اطوارىنى بازديم **مەزەل** ائتمىم ،
 سونرا او خو يوب ، گولمه لى داستانينه دوشديم !
 تاپديم يولنى ، ايسىر كئچە يوز ايل ، اۆته مین ايل ،
 بوندان سورا احوال بودور ايندى اوزون بىل !

« دەستانچى »

۲ - آرواد اليندن سىلكايت

ای جماعت تنگه من آرواد اليندن گلمیشم !
 سانکه بىر بى رحمت جالاد اليندن گلمیشم !
 آزقالىبدور ترك ائدم بو خانى ئويرانه نى ،
 سىندىر ام دستيمله اوزىر قىلدىغىم پىمانه نى ،
 ايسنه م دوز-دوغروسى هم زلفى ، هه نده شاننه نى ،
 علمسىز بىر قىلبا بانى ، داد اليندن گلمیشم !
 ای جماعت تنگه من آرواد اليندن گلمیشم !

اقر باسی قویما یوب اخذ ائیله سین علم سواد ،
 ظالمین فرزندى هئچ شئی بیلمه بیر ، غیر از عناد
 اسم آرواد لیق دان آنجاق بو ندا و اردور بیر جه آد .
 بی شفقت ، بی خدر صیاد الیندن گلمیشم !
 ای جماعت تنگه من آرواد الیندن گلمیشم !

سهوا ئدیب بیر دفعه آلسام دستیمه گر بیر کتاب ،
 گورجه گین میرت-میرتا باشلار ، ائیله من شرم حجاب
 هئی چالار دائم یورولماز ، ائیلر احیالیم خراب ،
 ائیله یین یوخ بیر بونا امداد الیندن گلمیشم !
 ای جماعت تنگه من آرواد الیندن گلمیشم !
 علمسین ، بی تربیت آرواد الیندن الحذر ،

قول فعلی غصه دور - غمدور ، بلادور سر-بسر ،
 شامل ائت یارب نجاتین ، بسدی بو خون جیگر ؛
 گورمیشم چوخ ظلم ، چوخ بیداد الیندن گلمیشم !
 ای جماعت تنگه من ، آرواد الیندن گلمیشم !
 کیم کی بونلاردان بیر ایکسین ، اوچین ، دؤردین آلیر ،

چوخ تعجب دورر نئجه دنیا ده بش گون ساغ قالیر؟
 بیر ایلان دور علمسینز آرواد ، گؤرن یئردن چالیر؛
 دوغروسی من بئمله بد بنیاد الیندن گلمیشم!
 ای جماعت تنگه من آرواد الیندن گلمیشم!
 «ایگنه»

۳ - یات

آخشام نمازینی تله سیک قیل ، یوبانما ، یات !
 سول بو گرین اوستینه اوزانیب ، قوردالانما ، یات !
 اویقی غذای روح ، قوای وجود دور ...
 هر کس ضرر لیدور دئسه ، اصلن اینانما ، یات !
 دورسون ، خدای نکرده ، گون اوز تاطعامینه ،
 بوزباشینی یئین کیمی ، آرتیق دایانما ، یات !
 چو خدور مشقتی گؤزی آچیق لیقین . اینان ،
 آچسان گؤزینی ، غم گوره چکسن ، اویانما ، یات !
 صنعت ، تجارت ، علم هنر ، یورد ، یئر ، حیات
 اولسون اجانبین هامی ، سن فایدالانما ، یات !

«... او...»

کور اوغلى كتابندان گوٲور و لميشلر

۱- كور اوغلى نكار خانما دئيبير :

گوروم كسون سلام سنى !	سلام وئرديم سلام آلاماز
پولوم يوخدور آلام سنى .	آخچاسين ، پولسين عاشيقم ،
جاشللمر باغرين ازرسن .	گوللى باغلاردا گزرسن ،
يازا بيلمز قام سنى .	يوخا كاغازا بنزرسن ،
دولتيم يوخ توكم ، ساچام ،	خزينم يوخ آغزين آچام ،
چنلى بيله سالام سنى .	علاج بودور آلام قاچام ،
هانسى باغلارين باريسان	هانسى داغلارين قاريسان ،
بيلير كل عالم سنى .	نكار ، كور اوغلى باريسان ،

۲- كور اوغلى تر كينده آغلان

نكار خانما دئيبير :

گندى دلباريم ، گندى !	آغلاما تئلى نكاريم !
گندى دلباريم ، گندى !	«خودكار» قيزى ، گوزهل ياريم

☆☆☆

باشلارى بيچوب توكمگه ،	دوشمنينه قيلنج چكمگه ،
گندى دلباريم ، گندى !	پاشالار قدى بوكمگه ،

قوربانام مردین آدینا ،
بوگون بیرار امداینا ،
دوستینی سالار یادینا ،
گلدی دلیریم ، گلدی !

ایگیتین کسمز غوغاسی
کوراوغای نین قوچ آرخاسی
همیشه اولار دعواسی ،
گلدی دلیریم ، گلدی !

۳ - کوراوغلی قیر آقا نئیپیر :

جئیرانا بنزر قاچیشین
ترلانا بنزر اوچوشین ،
آدیمللا ، قوربان قولنا !
ال چا-تماز ایپک یالنا !

کدیردم گوهرشدن یهر ،
گؤتور بوردان قاچ بیر تهر
تومارلارم آخشام سحر ،
سیککه ووردیررام نالنا !

کوراوغلیام گونیم بئله ،
منی چیخارت چنلی بئله ،
دئمک ایله گلمز دیله ،
قوتاز دو-دیررم چ-ولنا !

بیاتی لار

باياتى لارا گۆره

بوردا يازيلان باياتى لار آذربايجاندا اولان چو خلى
باياتى لاردان بير نمونه ديلر . باياتى لارين ايچيندن خلقين
آرزىلارين حسرتلرين، درين – درين دردلرين، شادليقلارين،
و نئجه دوشو نماقلارين و فکرو ائله ديقلارين آنلاماق اولار اودى
كى گر کمز بولارا آلچاق نظرين باخيب، گئچاق . بوساده و
بعضي وقت بير بيريندمر بو ط اولمايان باياتى لار خلقين دوغرى
آرزىلارينى و ايسته ديقلارينى گؤرسديلر ائله كى ممالكت
ميرين فارسى دانيشان شهر لرينده و کندلرينده ده ائله بير شعر لار

• وار کی بئله زادلار نیشان وئریرلر •

سین اوخویانالاردان خواهشیم بودور کی باشاردیقجا

اؤز شهرزون بایاتیلاریندان منیم ایچون گوندهره سوز ،

تا کتابین گلن چاپیندا اؤز آدیزا چاپ اولونالار.

ساغ اولون

• ص •

بایاتی لار

آینانی آتدیم دوزه
شوقی دوشوب تبریزه
شوکور الحمد دلالله
ایشیمیز دوشوب اوزه

آفتاغا ویردیم داشا
قوم قوغرولا، سواداشا
یا محمد، یا علی
یازیلیب دی بو داشا

الیمده علمیم وار
قین یلدان قلمیم وار
یاخیندان گؤرنمیرم
اوزاخدان سلامیم وار

الیمدن پیچاخ دوشدی
بولمدیم هاچاخ دوشدی
من یارا نئیله میشدیم
یارمندن اوزاخ دوشدی

آمرود آغاجی هاچا
الیم دولاندی ساچا
بیر مرد اوغلان ایسترم
منی گؤتوره قاچا

اوتوره، وئشدم سکی دی،
اوره گیم شک - شککی دی،

گؤگدن اوچ آلاما گلدی
بیر قیزیل نعلبکی ده

اؤتورموشدوم اؤزی نین
کیم تۇرۇپدی گؤزی نین
قوی منی اؤلدورسونار
بیر نامردین سؤزی نین

آت منی گؤتدی قاشدی
سومو کلریم چاخناشدی
گئدوں آناما دییون
منزلیم اوزاعلاشدی

آمرود آغاجی سودا
بیرین یه، بیرین بودا
اوموراؤزالیمده اولسا
پوخ یئیر قشبین - قودا

آتدیلارغا ، آتدیلار
آتدیلاری تورتدیلار
هامی نین آتدیسن گلدی
منیم آتدیمنی قوتدیلار

آزاز گلیر قئیقاچی
کتیریر بیر جوت باجی
بیری منیم سؤو گولوم
بیری باشمین تاجی

آرازىن دشتينه باخ
گوزوهون ياشينا باخ
درد اليندن اوخورام
ديرلر: عشقينه باخ!

آرازى آيىر دىلا
قومونان دويوردولا
من سندن آيىر يلمازدىم
ظلميله آيىر دىلا

بو داغدا مارال گزر
تئلررين دارار گزر
من يارا نئيله ميشدىم
يار مندن کنار گزر

بو داغى آتيلئىدىم
قوت اولوب، ساتيلئىدىم
بى بفالار اليندن
اولئىدىم، قوتولئىدىم

باغداددا خورماليقلار
سودا اوينار باليقلار
نه بئاه سووگى اولئىدوخ
نه بئله آيىر يلىقلار

پنججوده پسرده مسن
دوشدوم غافل درده من
اؤر گتدون سينهن اوسته
نئجه ياتيم يئرده من

بوداغدا قوزى گؤردوم
تو كى قيرمىزى گؤردوم
آشديم جنت قاپسين
سؤودينيم قىزى گؤردوم

بو مچيدده من ياتديم
پنجره سين گن چا پديم
قول آتديم، بوتاخ آتديم
كؤلگه سينده من ياتديم

بالا جا جيب پيچاغى
اولدوم ائلر قاچاغى
بير سحر گل بير آخشام
بيرده گونارتا چاغى

بوداغدا اكديم اكين
آلديلار اليمده كين
هيچ كافر هيچ مسلمان
اولماسين منيم تكين

توت آغاجى قارماخدى
توتى بارماخ بارماخدى
سؤوگيم كوسوب گئديرى
علاجيم يالوار ماخدى

باغچا مۇندە، باغ مۇندە - حىوا مۇندە نار مۇندە
سېنە م عطا رتوكانى - پىرنە دىكسون وار مۇندە

باغچا مۇندە، باغ
حىوا مۇندە، نار مۇندە
سېنە م عطا رتوكانى
پىرنە دىكسون وار مۇندە

حىيت درى درىندە
گل اوتوراخ سىرىندە
بىر دستە گل اولتىدېم
سۇو گىلېمىن اليندە

حىيت درى مۇھوردىن
اوخوزلاردۇت دۇرەن
سنگى يىتلە دىپىردون
اۋلىون سنى اۋرگىن

حىيت درى مۇو گولى
بادام گولى، مۇو گولى
اۋواخدان همسايىدوخ
ايندى اولدوخ سۇو گولى

حىيت درى آغاشلىخ
سۇو گىمىن ساواشدوخ
بىر رۇب كوسولى قالدوخ
اۋئدان سۇنرا پارىدوخ

۵۵۵۵۵۵۵۵

حىيت درى چاغالا
دۇرە سى يىرپاق اول

آلاء بیره ایش ایشلیه
سؤوگی سؤوگی سین آلا

حیت دری ژر ایشلر
زرینده زرگر ایشلر
قوبانام قئیناناما
اوغلون منه بغیشلر

چتنه چای ایچینده
کؤنلوم آخوای ایچنده
خودا مطلبین وئرسین
آچلان آیین ایچینده

حیت دری گولبسر
ایچینده گوللر اسر
من سنی چوخ ایسترم
سن منی بیر مختصر

دریادا گمیسیم قالدی
اکمه دیم زمیم قالدی
آرزون گؤزونده قالدین
نتجه کی منیم قالدی

داغلارا چم دوشنده
گول اوسته نم دوشنده
روحوم قفسیده اوینار
یادیمما سن دوشنده

سین گلردا سا حالار
کیرلن قاسا حالار
نمه نامرد جوره کسن
قاسا رار با سا حالار

درويشم كشلوا-وم وار
 هر باغدا بش گولوم وار
 چاغير رام : يا ابا-والفضل
 سن آچان موشگولوم وار

دریادا چیراخ یانار
 باخدیقجا اوزاخ یانار
 ایشمیشم غم باده سین
 ایشدیقجان اورهك یانار

دریالار آتدی منی
 ناققلار اوتدی منی
 بیر پاکین ، بیر ناپاکین
 نالهسی توتدی منی

دریادا قوش اوزومی
 اوغلان ایشیت سوزومی
 ایشیتمه سن سوزومی
 اولدوررم اوز اوزومی

دامنان دامما گلیمیشم
 گول درماقا گلیمیشم
 ایتیرمیشم سؤوگیمسی
 آختارماقا گلیمیشم

دردیوی دی بولنه
ایش باشینا گلنه
سیریوی دئمه گونلوم
هر اوزیوه گولنه

دریا سندن کیم گئشدی
کیم قرق اولدی، کیم گئشدی
فلک، گل ثابت ائله
هانسی گونوم خوش گئشدی

ساری گون ساراسینا
قیزیل گول تایناسینا
خودام سنی ساخلا سین
بیزیم گول سایاسینا

شیروانین کوچه لری
بانلاماز خوروز بئجه لری
گیرئیدیم یار قونونبا
پاییزین اوزون گئجه لری

شیروانا دسته گلدی
بیر بوی بیسته گلدی
خراب قالسین شیروانی
ساغ گئدن خسته گلدی

شېروانىن شېرىن نارى
 توش نارى ، شېرىن نارى
 شېروانى خراب قالسىن
 يئمزلر شېرىن نارى

شېروانىن شېرىن نارى
 توش نارى ، شېرىن نارى
 سوقتى سېزىن اولسون
 گۇندرون بېزىم يارى

سارى قىرغوم دېلىمى
 اوچوتدون بولجۇمى
 گل دووار دالدا سېنا
 دىيىم دردى دېلىمى

سارى قول باغىم سارى
 سروان چىگر اوسارى
 كاغاز يازارام امامېر ضايا
 منى گۇندرا ائل سارى

عزىزىم اودى گۇشىدى
 قىيلا نىن اودى گۇشىدى
 گۇزون كورالسون اوچى
 مارالون اودى گۇشىدى

عاشیق ناچار آغلاما
 گوندى گنجر آغلاما
 بو قا پینی باغلايان فلك
 هلبت کی آچار ، آغلاما

عزیزیم بـیرده بـیرده
 چوخ ایش وار بو صبیرده
 ایکی میز بیردن اولاخ
 قویسونلار بـیر قـبـیرده

عزیزیم اسدی نئیلیم
 صبری می کسدی نئیلیم
 هر یاندا چادیر قوردوم
 تننن کسدی نئیلیم

عزیزیم کیمی گؤزلر
 تارچالان سیمی گؤزلر
 ساغ گؤزوم سنه قوربان
 سول گؤزوم کیمی گؤزلر

عزیزیم ناچار جانیم
 دردی - غم چکر جانیم
 بـیر نامـرده قول اولدوم

عزىزىم نىپىلىم سىنە
 دوشوبدى مەيلىم سىنە
 من دۇنىم اوزوم دۇنسون
 سىن دۇنسىن نىپىلىم سىنە

عزىزىم ھا سىنى
 گۇنلوم ايسىر ھا سىنى
 خىستە گۇنلى نار ايسىر
 منىم گۇناوم ھا سىنى

عزىزىم مزە قا نىلم
 مئى قا نىلم مزە قا نىلم
 قور خورام دو شم او لم
 يئىرىمدە گزە قا نىلم

عزىزىم باغدا دارا
 زو فلرون باغدا دارا
 بو لىپولى گولدن اوتور
 چكىدىلىر باغدا دارا

عزىزىم اىچنە قوربان
 دولدورب اىچنە قوربان
 دنيادا دوست چوخدى
 بقالى سينا جانىم قوربان

عزیزیم گۆز لروندن
 اوموشام گۆزلروندن
 بیلستیدیم آیر یلیق وار
 اؤ پردیم گۆز لروندن

عزیزیم سیزه گللم
 سورمه چك گۆزه گللم
 چوخدا زیندانداندا قالمسام
 قور تومسام سیزه گللم

عزیزیم قازان آغلار
 اوت یانار قازان آغلار
 بوردا بیر غریب اولوب
 اونین قبرین قازان آغلار

عزیزیم بودا منی
 خنچل آل بودا منی
 گؤینه گونه قالمیشام
 بگنمیر بـــــودا منی

عزیزیم قوش قوربان
 قوش قوربان قوزی قوربان
 مردین بیر توکون.....
 نامردین یوزی قوربان

عزیزیم بیرده من
 دولدور ایچیم بیرده من
 عمر آزالدی، گون گئچدی
 جوان اولمارام بیرده من

عزیزیم گئدر قالماز
 یاخشی پیس گئدر قالماز
 یاخشی درستا جانیم قوربان
 بی بقا دوست گئدر قالماز

عزیزیم گولرلر
 داغدا گوله گولرلر
 ایگیدین یوخسوا-ونی
 دیندیرلر گولرلر

عزیزیم الی سندن
 درمه ایم الی سندن
 یا ملرم تاپ آرام
 با کومکیم گلی سندن

عزیزیم گئجه گئدر
 کاروان گئجه گئدر
 گئجه اوزون، همدم یوخ
 زهلم گئجه دن گئدر

عزیزیم علی باغلار
دوست زلفین علی باغلار
سیدقی درست اولانین
کمرین علی باغلار

عزیزیم اودی گئشدی
اوغلار اودی گئشدی
کور اولانسان دلی مجنون
لیلی اودی گئشدی

عزیزیم نعلبکی لـ ر
بیلوردی نعلبکی لـ ر
قالاغان آج قاپینی
گلدی سفرده کیلـ ر

عزیزیم آلماقـ الا
بشقا با آلماقـ الا
نامرد گلیب مرد اولماز
بو یونجا قیزیل قالا

عزیزیم مرنده گل
دوست باغین درنده گل
بیر گلدون خسته گؤردون
بیرده جان وئرنده گل

عزيزيم خان دورسون
 خان اگلشسين، خان دورسون
 بيرا اۆپوم، بيرا ديشله ييم
 ديش يئر ينده قان دورسون

عزيزيم مه دومانى
 داغلاردا مه دومانى
 هامى نين يارى گلدى
 گلمه دى مه ديم هانى

عزيزيم يازانا قالدى
 قيش گئتىدى يازا، نه قالدى
 انساندا تقصير ندى
 انصاف يازانا قالدى

عزيزيم بيرا آي وار
 بيرا اولدوز وار، بيرا آي وار
 گونده گوردوغوم يارى
 گورمه ميشم بيرا آي وار

عزيزيم سرين ائيلر
 مه گلر سرين ائيلر
 ايكي دوستون آراسين
 بيرا نامرد سرين ائيلر

عزیزیم قیزیل قالا
 بشقاب کتیر قیزیل قالا
 نامرد گلیب مرد اولماز
 بویونجا قیزیل قالا

عزیزیم داشلی قالا
 کرپیش قالا، داشلی قالا
 نئجه سن سالام گئدم
 گؤزلرون یاشلی قالا

عزیزیم دریا دا قالدی
 اوخ آتدیم دریا دا قالدی
 اولما قیما یا نمیرام
 قورخورام یاریا دا قالدی

عزیزیم خوی چمنی
 مردین خوی چمنی
 یا ملرم تا پارام
 یا ویرسین اووچی منی

عزیزیم بولار یمیش
 ایشمه لی سولار یمیش
 عزرائیلین آدی بدلامدی
 جان آلان بولار یمیش

عزيزيم قيزيل آلما
 رفلرہ دوزول آلما
 چيرکين آل صالحه اولسون
 بده صيل گوزل آلما

قلنفور او يوم - او يوم
 او يوم قوينوما قويوم
 ياغيش ياغار يئر دو يماز
 من سندن نئجه دو يوم

قلنفور هاچا بتدى
 سانا گوز نئجه بتدى
 اولوم الله ايشيدى
 آير يلىق هئجه بتدى

قايدان بيرى گلدی
 گوزومون نوری گلدی
 بو آرخی کیم آریتدی
 سو بئله دوری گلدی

قلنفورام قلمسین
 قرالیم کلمیر سنسین
 قوینو و اناهما رگیر سین
 نئجه دوزوسن منسین؟

قلنفور قوت خودادی
خومار گۆزیو خودادی
غم چکمه دلی گۆنلوم
مطلب وئرن خودادی

قلنفور ابر ایچینده
سارالیم صبر ایچینده
منه وئرن جزانی
چکه سن قبر ایچینده

قلنفور ابر ائیلهدی
اغل منه جبر ائیلهدی
مرحیا منیم گۆنلوم
بیر بئله صبر ائیلهدی

قلنفور اولمه ییدی
سارالیم سولمه یئیدی
بیر آیر یایق بیر اولوم
ایکیسی اولمه یئیدی

قیزیل گولی درالر
مخمر اوسته سرالر
خئیری اولسون او قیزین
سؤیدو غونا وئرالر

قاپیلاری چاخما خدان
سویورولدی آخما خدان

جانىم جزايه گلدى
گۆز يولا تىكماخدان

قره باغدا باغ اولماز
قره اوزوم آغ اولماز
قونشودا قىز سۇوه نىن
اوره گىنده ياغ اولماز

قىزىل گول بوتتا (؟) منى
خودام ساخلاسىن سنى
علاجىم اونا قالب
يوخيدا گۆرم سنى

قلنفورام ، قالخارام
الوورماغا قورخارام
ايشىتىم يارىم گلير
ميت اولسام قالخارام

گۆگده اولدوزاللىدى
اللىسى ده بللىدى
آشنا باز اوغلانلارنى
قاش گۆزوندن بللىدى

گۆگده اولدوزماه گئدر
گاہ اگلنر، گاہ گئدر
قوربان اولوم اويارا
قا باغىنجا شاه گئدر

گؤگده بولوت اوینادی
گؤزوم سندن دویمادی
اگر کی دوی سئیدی
نامرد فلک قویمادی

گؤگده اولدوزیستیدی
قاییم یولون اوستیدی
بیر سحر گل بیر آخشام
گۆره ن دئسین دوستیدی

گؤگده کی ترازیلار
گؤنلوم سنی آرزیلار
اگیل اوپوم اوزوندن
گؤرسونلر تامارزیلار

گؤورچین هاوادادی
ال آتما یووادادی
مرحبا منیم گؤنلوم
هم مشه دووادادی

گئدهرم داش بولاغا
سووی سرخوش بولاغا
بیجه سندی ، بیجه من
بگر خوش گئده آلاها

گئدیردیم گؤله دوشدوم
سویندوم گؤله دوشدوم

دوستىما، دوشمانىما خېراولسون
 اودئىن گىونە دوشدوم

گۇى آت، خالون قوربانى
 خددى. خالون قوربانى
 منى يىتتىر آنام—
 دىرناخلارون قوربانى

من عاشىق اوزوم سنى
 مۇو ساخلار اوزوم سنى
 چوخداندى گۇرمدمىشم
 آخدارىر گۇزوم سنى

من عاشىق اوگونئىلر
 اوگونئىلر، اوقوزئىلر
 ننه بالاسىن گۇرنىدە
 بايرامىن اوگون ائىلر

کتابین بعضی لغتیری :

(یانلارینداکی نومره لر ایشله نن صفحه لر دن بیریدی)

آلتون ۷۷ - قیزیل

اؤتماق ۸۱ - رداولوب گئشماق .

احتراز ائله ماق - اوزاق گزیم دولانماق

احتراص ۸۱ - تاما حکارلیق

اخذائله ماق ۱۶۷ - آله گتیرماق

آداخلاماق ۶۲ - نیشانلاماق

آداخلی قیز ۱۲۱ - نیشانلی قیز

ارباب غنا ۵۶ - دؤلتلی لر

استول ۳۰ - صندل

اقربا ۱۶۷ - قوهوم طایفا

اؤگر نماق ۹۵ - اؤرگشماق

ائلاچین ۸۲ - ائلدن اؤتور

اوسارلاماق ۶۹ جیلرلاماق ، جیلو ویرماق

اولاماز ۵۲ - اولابیلمز

اونو تماق (- دماق) ۱۱۴ - یاددان چیخاتماق

اونودولماق ۱۸۵ - ياددان چيخماق

اويقى ۷۱ - يوخى

اويوقلى ۱۱۳ - يوخولى

ايگر نماغ ۶۴ - اير گنماق

ايچره ۱۰۳ - ايچينده

باشقا ۱۳۶ - آيرى

بقر ۲۹ - اينك

بوش بوغاز ۶۵ - هاداران - پاداران دانیشان آدام

پارلاماق ۱۴۹ - پاريلداماق

پشه ۱۹ - ميغ ميغا

پنهان اولماق ۹۲ - گيزلنماق

تازرى ۷۹ - تارى ، آالله

تر سينه ۵۱ - ترسه سينه

تستير ائتماق ۶۷ - اؤت - باسدير ائلهماق

تقدير ائدماق ۶۶ - قدر قيمت بيلماق

تكفير ائلهماق ۶۵ - كافير بيلماق

توخلى ۱۲۲ - قويون بالاسى

تولا ۱۶۲ - دوست توتماق

جنان ۶۷ - بهشت

جوجوق ۶۷ - اوشاق

جہالت ۲۹ - آنلامازلیق

چوخا ۵۲ - چوبانلارین، کتدی لرین قالین پشم پالتارلاری

چتنه ۱۷۹ - شاهدانا

حریت ۶۷ - آزادلیق

حسن ۱۵۲ - گؤزه للیک،

حیات ۷۹ - زندگانلیق

خار ۳۳ - تیکان

خینه ۶۴ - حنا

داد و بستد ۲۶ - آلیش - وئیش

دوشونجه گین ۴۳ - دوشونماق هامان

دویماق ۶۰ - آنلاماق

دیشره چیخماق ۱۵۸ - بیر یئردن ائشیگه چیخماق

دیله ماق ۱۲ - ایسته ماق

دینله ماق ۱۳ - ایشیدیب دوشونماق

- ژۆر زىل ۶۸ - مجله
 ساچىق - زىل
 سانم قى ۱۶۵ - حسابلاماخ
 سېجەزىك ۵۸ - پاكسان سن
 سر عىلمە ۹۲ - يىككىن
 سطوت ۳۴ - غضب
 سقر ۶۱ - جېنم
 سالىمە ۹۵ - زىنجىر
 سىناماق ۱۱۱ - امتحان ائىلەماق
 سۆنماق ۳۰ - اوتون گىشماقى
 سۆندورماق ۱۰۳ - اوتى گىچىتماق
 سىنانمىش ۱۱۶ - امتحان اولموش
 سىغماق ۱۴۸ - يىرلشماق
 سۆوينج ۱۱۲ - شادلىق
 شاپقا ۶۰ - بىر جور بۆرك
 صباحە دىن ۲۴ - صاباحاجان ، صاباحا كىمىن
 صحرا ۹۹ - چۆل

ضرار ۹۸ - اوغورلی

طره ۹۸ - بیردسته باش توکی

طیرسینا ۱۵۳ - بیرداغدی کی اوردا موسانین گؤزونه

پارانی بیر آماج گؤرسندی ، و آلاهدان اونا سس خلق

اولوندی .

ظرف ۹۰ - قاب

عارض آل ۱۵۳ - قیرمیزی سورات

عندایب ۲۸ - بولبول

غزته ۶۸ - روزنامه

غیظیلنه ۹۳ - آجیقلی

قادین ۱۵ - آرواد

قارشی اولماق ۶۵ - اوزه - اوزه گئتماق ، قاباقا گئتماق

قامچی ۱۰۹ - تازیانه ، شالاق

قوجامان ۱۰۹ - چوخ یاشامیش

قیلماق ۷۳ ، ۹۷ ، ۱۳۳ ، ۰۰۰ - ائلهماق

قیل و قال ۱۸ - هرای - بیداد ، های - کوی

کان ۱۰۰ - معدن

- کدر ۱۱۳ - غم و غصه
 کره ۶۸ ، ۶۰ - دفعه
 کم کم ۹۲ - یاواش - یاواش ، آز-آز
 کمینه ۱۰۰ - ، لاپ آز
 کهر ۱۱۳ - قره - قیرمیزی آت
 مأوا ۵۲ - مسکن ، ائو
 مار ۳۴ - ایلان
 مارش ۶۴ - قدم هاواسی
 ماه صیام ۲۸ - اوروجلوق آبی
 ماهنی ۱۴ - اوخوماق (تصنیف)
 مجمر ۷۲ - بیرجور منقل
 مخمصه ۲۰ - دردسر
 مدام ۱۰۵ - پادار ، بینالی
 مدرس ۲۰ - درس وئرن ، معلم
 مردم چشم ۱۰۵ - گوژون ببه گی
 ملعبه ۶۰ - اوویون - اوویونچاق

ملك سيما ۹۷ - فرشته اوزلی

منجوس ۵۶ - نس

مور محقر ۱۰۰ - کیچیک قاریشقا

موی ژولیده ۱۰۲ - داغیلیمیش توك

نار ۳۴ - اوت

ناصیل ۱۵ - بیخود ، یئرسین

نخل ۱۲۷ - خورما آغاچی

نسیان اولماق ۱۵ - یاددان چیخماق

هراس - قورخی

هئیوره ۶۵ - بایتال ، انه بویا یاراماز آدم

یال ۶۶ - آتین بویون توکی

یاویق ۱۳ - یاخین

یکه و تنها ۹۲ - تک ، یولداش سین

ینی ۷۹ - تازا

کتابین ایچینده کیلر :

صفحه‌ی	آدی
۵	بیر نچه سؤز
۷	سخنی چند
عباس صحت (۱۹۱۸ - ۱۸۷۴ م.م)	
۱۰	قورت وقوزی
۱۲	اوشاق منظومه‌لری
۱۴	وطن
۱۵	شاعرو شعر پری سیندن
حکیم لعلی	
۱۸	کتدی
۱۹	ایسدی الیندن شکایت
۲۰	دردوبلا
۲۰	عمامه
میرزا علی معجز (فوت ۱۳۱۳ ش.م)	
۲۲	عمه

صفحه‌سی	آدی
۲۸	حرامی وار
۲۹	ای قیز
۳۱	مسلمان عورتی
۳۳	قورخماز
۳۴	آج یاتیر
۳۵	سید
۳۶	اؤلورم

علی تبریزی (دیبری دی)

۴۱	ملانصرالدین و آشپز
۴۲	یاتانمادیم
۴۳	شئخ نن من
۴۵	کیم آغلاماز
۴۶	سینیلنی
۴۸	قیریلدا تمانین

طاهر زاده، صابری (۱۸۶۲-۱۹۱۱ م.)

صفحه سی	آدی
۵۱	فعله لره
۵۳	ا کینچی
۵۵	دیلنچی
۵۷	تئیلردون ایلاهی!؟
۵۹	اوخوتمورام ال چکون
۶۲	نوروز
۶۲	قویما گلدی
۶۴	قوجالار مارشی
۶۵	مسلمانلاری تکفیر ائده ریک
۶۸	آخ، نئچه کئف چکملی ...
۷۰	بایرام تحفه سی
۷۰	یات قال دالا
۷۱	سوآل - جواب
۷۲	جاموش نن سئل

صمد وورغون (تولد ۱۸۰۵ م.)

صفحه سی	آدی
۷۵	آذربایجان
۷۷	گوله - گوله
۷۹	اورهك
۸۳	یاز

میر مهدی اعتماد

۸۸	باش قاشیان ...
۹۲	قیزا ائلچی گلیر
۹۴	آزان شمع
۹۵	سالسین

فضولی

۹۷	هر لحظه مین جان
۹۸	پاره - پاره دل
۹۹	بنز تمه بولبوله
۹۹	چوخ درد چکمیشم
۱۰۰	ای حکیم
۱۰۱	قیلمازام

صفحه سی	آدی
۱۰۱	فنا مقصود ایدی
۱۰۲	بیرسر نگون الموش گی
۱۰۳	لیللی دئممه، مجنون دئممه
۱۰۴	تئچه رباعی
۱۰۵	تئچه سئچلمیش تک بیت

رسول رضا

۱۰۹	چینار
۱۱۱	بول بول
۱۱۲	لا یلا
۱۱۳	کهر

شهریار (دیری دی)

۱۱۹	حیدر بابایه سلام (بیر تئچه بند)
-----	---------------------------------

علی واحد

۱۲۹	حق، عاشیقی
۱۲۸	قوربان دئمیشم
۱۲۸	مردانه لیک

فہرستی	آدی
۱۲۹	دندیم دندی
۱۳۰	شانہ چک ہردم
۱۳۱	ستم خانہ
۱۳۲	شاعر آزادہ پرست
۱۳۳	عشق سوداسی
۱۳۴	گوڑہ لیم سندہ بشرسن!
۱۳۵	ائلر سووینیرلر
۱۳۶	شکستہ نئی کیہی یم
۱۳۷	دندیم
۱۳۷	کفر ایله ایمان ...
۱۳۸	اینجیتمہ گوئلومی!
۱۴۰	آہو باخیشلی
۱۴۰	تچہ سچیلہمیش تک بیت
۱۴۲	دلی جئیران

محمد زاحیم

صفحه‌سی	آدی
۱۴۵	عمر ایکی اولایدی
۱۴۷	فضولی
۱۴۹	ایکی رباعی

غلی فطرت

۱۵۱	مونس مندغم اولدی
۱۵۲	وجدان
۱۵۲	غزل

قات - قاریشیخ

۱۵۵	ابراهیم ذاکر
۱۵۶	آذر اوغلی
۱۵۷-۱۵۹	مذنب
۱۶۱	ملاحمد تقی گلزار
۱۶۲	مروارید دلپازی
۱۶۲	م-ب

«مزه‌لی» دن

پاره پاره

آذربایجان دیلینده اولان شعر لردون
بیر نمونه ، بایاتی لارینان بئله